

Sprawozdanie stenograficzne

z rozpraw

galicyjskiego Sejmu krajowego.

6. posiedzenia 3. sesji 3. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 13. listopada 1872.

Treść: Dalszy ciąg spisu petycyj nadesłanych do Sejmu. — Petycja komitetu do budowy szkoły katolickiej w Białej o pożyczkę na tę budowę. — Petycja gminy miasta Brzozowa w sprawie szkół ludowych. — Wniosek pp. Dunajewskiego i Szujskiego polecający Wydziałowi krajowemu przedstawienie na najbliższej sesji sejmowej projektu urządzenia burs przy seminariach nauczycielskich. — Wniosek tychże posłów w przedmiocie pensji nauczycieli, którzy ukończyli seminaria nauczycielskie z dobrym postępem. — Wniosek posła Kowalskiego w przedmiocie pomnożenia liczby członków Rady Państwa i zaprowadzenia bezpośrednich do tej Rady wyborów. — Wniosek posła Ozarkiewicza w przedmiocie przyznania drodze Śniatyńsko-Kossowskiej charakteru drogi krajowej. — Pierwsze czytanie wniosku Dra Kabata o wybranie komisji hypotecznej celem wypracowania projektu do ustawy o urządzeniu ksiąg hypotecznych. — Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o petycji Wydziału powiatowego w Podhajcach względem uznania tamecznego szpitalu powiatowego za powszechny i publiczny. — Pierwsze czytanie przedłożenia Wydziału krajowego z projektem do budowy dróg, których budowa nagłąca uznaną została. — Drugie i trzecie czytanie przedłożeń Wydziału krajowego pozwalających na pobór opłaty od napojów spirytusowych gminie miasta Strzyżowa, oraz na pobór wyższych dodatków do podatków gminom: Miasto Wadowice, Wola Batorska, Ottynia, Odaje, Konstantynówka, Pużurko, Komarówka, Bratkowce, Worona, Baczyn, Smolnica, Berezów Niżny, Chlebczyn leśny, Chwałiboga, Debesławce, Fatówce, Kamionki wielkie, Kluczów Mały, Liski, Michałków, Peczeniżyn, Siemiakowce nad Prutem, Diatkowce, Kniaźdwór, Małyjowce, Pijadyki, Oleszków, Porębka, Mikuszowice, Halenów, Uhrynów Dolny, Obydów, Sapieżanka, Majdan Stary, Harumin, Sabinówka, Lisko, Romanówka, Wielkie Mosty, Mierzvice, Wiesenberg. — Sprawozdanie komisji petycyjnej. — Wniosek posła Weissmana w przedmiocie ścisłego przestrzegania i rewizji ustawy lasowej. — Porządek dzienny następnego posiedzenia.

Początek posiedzenia o godz. 11tej minut 10.
przed południem.

Posłów obecnych 113.

Przewodniczący Marszałek: Jaśnie O.
książe Leon Sapieha.

Ze strony c. k. Rządu: JW. Oswald
Bartmański, wice-prezydent c. k. Namiestnictwa
i c. k. radca dworu,

Sekretarze: Pp. Wereszczyński, Jasiński,
Bartoszewski, zastępca sekretarza x. Zakliński.

Ks. Marszałek: Ponieważ jest dostateczna
liczba p. Posłów, więc posiedzenie otwarte. P. Se-
kretarz odczyta protokół.

Sekretarz Wereszczyński (czyta protokół).

Ks. Marszałek: Żąda kto głosu co do
protokółu? (Nikt). Nikt głosu nie żąda, więc pro-
tokół przyjęty. Mamy teraz spis petycyj.

Sekretarz p. Wereszczyński (czyta spis petycji).

S p i s

petycji wniesionych do Sejmu po dzień 12. listopada 1872.

95. Organiści dyecezyi obrz. łac. we Lwowie, Przemyślu, Tarnowie i Krakowie przez p. X. Ozarkiewicza o zaprowadzenie instytutów dla kształcenia kandydatów na organistów, oraz o uregulowanie płac tychże.

96. Wydział powiatowy w Kołomyi przez posła Agopsowicza z prośbą plantatorów tytoniu o podwyższenie cen tytoniu przynajmniej o $\frac{1}{3}$ część cen tańszych.

97. Wydział powiatowy w Brzeżanach przez posła Emila Torosiewicza o zaprowadzenie szkół ludowych w każdej gminie.

98. Tenże, w sprawie uzyskania uwolnienia od służby wojskowej dla jedynaka syna wdowy która powtórnie nie weszła w związki małżeńskie.

99. Wydział powiatowy w Nowym Sączu przez P. Oskarda względem wybudowania projektowanego mostu na rzece Dunajcu na drodze krajowej pod Gołkowicami.

100. Zwierzchność miasta Gródka przez posła Józefa Jasińskiego w sprawie zakładania szkół ludowych i uregulowania płac nauczycieli.

101. Wydział pow. w Bochni przez posła Horszarda o zapomogę z powodu nieurodzaju i wylewu rzek, o uregulowanie brzegów Wisły i Raby, tudzież o wyjednanie pożyczki bezprocentowej dla okolic pow. Brzeżańskiego klęska nieurodzaju dotkniętych.

102. Rada gminna miasteczka Żurawna przez P. Pietruskiego z petycją w sprawie organizacji szkół ludowych.

103. Wydział pow. w Turce przez p. Bartoszewskiego w przedmiocie uznania na równi szkół przez mróz w ziemiopłodach szczególnie w zbożu wyrządzonych z innymi szkodami elementarnymi.

104. Struszkiewicz January przez p. Smolkę z projektem zniesienia prawa propinacyi.

105. Struszkiewicz January przez p. Smolkę z projektem polepszenia istniejących szkół parafialnych.

106. Wydział pow. w Turce przez posła Bartoszewskiego w przedmiocie subwencyi na zabez-

pieczenie i uregulowanie rzek i na budowę nowych dróg z komunikacją już istniejących budowli wodnych i drogowych.

107. Klasztor pp. Benedyktynek we Lwowie przez posła Pietruskiego o subwencyę na wykończenie rozpoczętego odbudowania szkoły klasztornej jakoteż i samego klasztoru.

108. Radomski Jan nauczyciel ludowy w Dobromilu przez p. Sawczyńskiego o wsparcie z powodu dwukrotnego pożaru w jednym roku.

109. Komisya dla wystawy powszechnej wiedeńskiej w Brodach przez posła Kallira o subwencyę 10.000 złr.

110. Gmina miasta Biecz przez posła Garbaczynskiego o odłączenie gmin wiejskich Relny, Harty i przedmieścia od gminy miejskiej Bieckiej.

111. Mieszkańcy byłego powiatu Przeworskiego z okolicy Kańczugi przez posła Firleja o zaprowadzenie stacyi c. k. żandarmeryi ze stałą siedzibą w miasteczku Kańczudze.

112. Wydział pow. w Przemyślanach przez posła Józefa Jasińskiego w sprawie zakładania szkół i uregulowania płac nauczycieli.

113. Wydział pow. w Starem Mieście przez posła Skwarczyńskiego w przedmiocie utworzenia okręgów gminnych.

114. Rada gminna miasta Sniatyna przez posła Józefa Jasińskiego w sprawie zakładania szkół ludowych i uregulowania płac dla nauczycieli.

115. Wydział pow. w Kolbuszowej przez posła Józefa Jasińskiego w sprawie zaprowadzenia szkół kosztem kraju.

116. Wydział pow. w Kolbuszowej przez posła Józefa Jasińskiego w sprawie szkół ludowych i wychowania początkowego.

117. Rada gminna miasta Wadowic przez posła Józefa Jasińskiego w sprawie uregulowania stosunków szkół ludowych.

118. Rada gminna Łopuszki Wielkiej przez posła Józefa Jasińskiego w sprawie uregulowania stosunków szkół ludowych.

119. Komitet dla budowy szkoły katolickiej w Białej przez posła Strzygowskiego o pożyczkę zwrotną 33.000 złr. na wybudowanie szkoły ludowej katolickiej w Białej.

120. Gmina Kolbuszowa Górna przez posła Kobylarza o uchwalenie drogi krajowej od Rzeszowa przez Kolbuszowę, Majdan i Dzików ku Wiśle.

121. Gminy powiatu Kolbuszowskiego Trzęsówka, Siedlanka, Kossowa, Jagodnik i Ostrowy Baranowskie przez posła Kobylarza o uznanie drogi powiatowej od Głogowa do Machowa za krajową.

122. Wydział pow. w Borszczowie przez posła Erazma Wolańskiego o utworzenie okręgów gminnych.

123. Zwierzchność gminna w Brzozowie przez posła Kocyłowskiego w sprawie zakładania szkół ludowych i uregulowania płac dla nauczycieli.

124. Wydział powiat. w Borszczowie przez Erazma Wolańskiego w sprawie utworzenia funduszu krajowego na założenie i utrzymanie szkół ludowych przez powszechne opodatkowanie.

125. Wydział pow. w Kolbuszowej przez posła Kobylarza o zaliczenie drogi z Rzeszowa przez Głogów, Kolbuszowę, Majdan i Tarnobrzeg ku Wiśle do sieci dróg krajowych.

126. Gminy Niwiska i Hucisko ad Góra przez posła Kobylarza o zaliczenie drogi od Rzeszowa przez Głogów, Kolbuszowę, Majdan i Machów ku Wiśle do sieci dróg krajowych.

127. Wydział pow. Kolbuszowej przez posła Kobylarza o udzielenie zapomogi głodowej.

128. Pawulski Jan emerytowany archiwista Wydziału krajowego przez posła x. biskupa Stupnickiego o polepszenie pensji emerytalnej.

(Przy petycji Nr. 119 komitetu budowy szkoły katolickiej w Białej.

P. Strzygowski: Proszę o głos.

Ks. Marszałek: P, Strzygowski ma głos.

P. Strzygowski: Proszę o przeczytanie petycji komitetu budowy szkoły katol. w Białej.

Ks. Marszałek: P. Strzygowski prosi, aby tę petycję przeczytać. Kto się z tem zgadza, zechce rękę podnieść. (Większość). Przyjęte. Więc można przeczytać.

Sekretarz p. Wereszczyński (czyta petycję):

Wysoki galicyjski Sejmie krajowy!

Ludność miasta Biały liczy 6626 dusz; z tych jest wyznania rzymsko katolickiego 4906, a reszta wyznania ewangelickiego.

Biała ma dwie szkoły ludowe t. j. katolicką i ewangelicką, która to ostatnia przez ewangelików wyłącznie utrzymywaną zostaje. Szkoła katolicka składa się z 6 klas dla chłopców i 5 klas dla dziewcząt i liczy w roku bieżącym 452 uczniów i 303 uczennic, razem więc 755 uczących się, między którymi 259 obcych się znajduje.

Już od czasu dłuższego, uskarżano się iż dotychczasowy budynek szkolny tak co do objętości jakoteż ze względów sanitarnych jest nie wystarczający, mimo to znaczne koszty i brak środków do budowy nowego gmachu szkolnego dotychczas odstraszały. Gdy atoli potrzeba nowego zabudowania szkolnego co raz bardziej stała się naglejszą, zakupiono w r. 1869 w tym celu grunt i nałożono na opodatkowanych mieszkańców wiary katolickiej dodatek gminny 25% wynoszący, celem uzyskania funduszu do wybudowania gmachu szkolnego, który za zezwoleniem rady powiatowej od r. 1869 się pobiera.

Cena kupna za grunt zakupiony zapłacona wynosi 6853 złr. 80 cent., a wybudowanie gmachu według planu przez władze budownicze i szkolną zatwierdzonego z wyjątkiem pieców za ugodzoną cenę 65.533 złr. w drodze akordu inżynierowi p. Rostowi poruczono. Koszta całe wynoszą zatem razem 72.386 złr. 80 cent

Na pokrycie takowych wpłynęły w drodze składek dobrowolnych w r. 1869	. . . . .	8623 złr.
a w r. 1872	. . . . .	16255 „
od cechu sukienniczego w Białej jako darowizna	. . . . .	3549 „
a przez dodatki gminne wyżwspomnione od r. 1869 aż włącznie do r. 1872		10800 „

Razem . . . . . 39227 „

pozostaje zatem kwota 33159 złr. 80 cent. w. a. wyż podanych kosztów budowy nie pokryto, przyczem jeszcze nadmienić należy, iż chcąc pokryć jeszcze i inne wydatki z budową szkoły połączone, a do wyżwspomnionego preliumiarza nie wliczone, jako to: kosztą równania, ogrodzenia, założenia ogrodu, wystawienia pieców i przyrządów opałowych, które razem około 10.000 złr. wznosić będą, członkowie katolickiej gminy szkolnej z Biały ponowne datki ofiarować będą musieli.

Nadto jeszcze uwzględnić wypada iż brakująca kwota 33.000 złr. w jak najkrótszym czasie pokrytą być musi, gdyż budowa już rozpoczęta po nad powierzchni ziemi sterczy i najdalej w lecie r. 1873 ukończoną zostanie, dokąd wszelkie koszty budowy zapłacone być muszą.

Gmina szkolna katolicka bialska atoli oprócz wspomnianych znacznych wydatków ma jeszcze inne gotrzebz szkolne do pokrycia a mianowicie: roczny etat pensyi nauczycieli w kwocie 6500 złr. w. a., który na przyszłość niezawodnie się jeszcze powiększy, ponosi to wszystko zaś o ile siły jej wystarczają chętnie w poczuciu o ile ludzkości i krajowi swemu przez wsparcie oświaty ludowej się przysłuża. Ale i dobra wola ma swe granice i tak zważywszy, iż według załączonego pod $\%.$ wykazu bialskiej kasy miejskiej daniny i podatki wraz z dodatkami przez mieszkańców miasta Biały ponoszone sumę 64038 złr. 95 cent. wynoszą i że w tejsze sumie dodatki krajowe w kwocie 16462 złr. 10 cent. w. a. są zawarte, że zatem na każdego mieszkańca roczny podatek w kwocie 10 złr. wypada, co niezawodnie nie tak w kraju naszym, jak może i w całym państwie austriackiem największe przeciętne stanowi opodatkowanie, łatwo pojąć, iż siła podatkowa mieszkańców miasta Biały do ostateczności jest napięta, i że dalszych ciężarów ponieść nie są w stanie.

Wobec wyznadmienionych okoliczności i zważywszy dalej, iż opinia publiczna objęcie szkół na koszta kraju żąda, i że w takim razie gmina Bialska jeszcze znaczniejsze koszta na inne szkoły ponosić będzie musiała, prośba w pokorze podpisanego komitetu o udzielenie zapomogi do wybudowania gmachu szkolnego w Biały byłaby właściwie uzasadnioną, mimo to nie zamierza uniżenie podpisany komitet prosić o takową, lecz tylko o najlaskawsze udzielenie pożyczki celem pokrycia kosztów budowy gmachu szkolnego w Biały w kwocie 33159 złr. 80 cent. w. a. a względnie sumy okrągłej 33000 złr. z funduszków krajowych w 10 równych ratach rocznych po 3300 złr. bez procentów odpłacać się mającej pod warunkiem iż gmina miasta Biały obowiązek zapłacenia tej pożyczki jako ręcyciel i wypłatec (płacąca) na siebie przyjmuje z tym dodatkiem, iż pożyczka ta jeżeli nie w roku 1873 to najdalej w r. 1874 w całości do wypłaty ma być zaasygnowaną, nareszcie że zwrot pierwszej raty rocznej w kwocie 3300 złr. w tym miesiącu roku następnego nastąpić ma, w którym ostatnia część pożyczki podniesioną zostanie.

Ku dalszemu usprawiedliwieniu tejsze prośby ośmielamy się jeszcze przytoczyć, iż zarobek mieszkańców w Biały t. j. sukiennictwo od roku zeszłego leży odłogiem, że zatem w obec do ostateczności naprężonej siły podatkowej i dopiero co ukończonej wpłaty składek dobrowolnych z drugiej w tym roku odbytej subskrypcyi, nie możebną jest rzeczą przy-

stąpić do nowej subskrypcyi, która bez wszelkiego byłaby skutku, że zaś w obec tego, że od katolickich opodatkowanych roczny dodatek szkolny 25% wynoszący pobierany bywa, który rocznie około 3300 złr. w. a. wynosi katolickiej gminie szkolnej w Biały możebnem będzie proszoną pożyczkę w kwocie 33000 złr. w rocznych ratach umorzyć. a gmina miasta Biały zbierając sama powyższy dodatek szkolny kez wszzlkiej obawy obowiązek ręcyciela i wypłaty na siebie przyjąć może i do tego też niżej umieszczonem potwierdzeniem gotową się oświadcza.

W pokorze podpisany komitet szkolny tuszy sobie nadzieje, iż Wysoki Sejm prośbie jego tem pewniej nie odmówi o ile że przytykajacemu do Biały miastu Bielsku przez Wysoki Sejm Szląski według sprawozdania stenograficznego z 13-go posiedzenia na dniu 15. Grudnia 1865 odbytego pożyczka bezprocentowa udzielona została a Wysoki nasz Sejm krajowy w sprawach gdzie chodzi o podniesienie oświaty ludowej nigdy a zwłaszcza w roku bieżącym, gdzie w całym kraju w tym celu dobrowolne odbywają się składki żadnemu innemu Sejmowi pierwszeństwa nie ustąpi.

Komitet podpisany pokornie przeto uprasza, Wysoki Sejm galicyjski raczy gminie szkolnej katolickiej w Białej do wybudowania szkoły katolickiej w Biały pożyczkę w kwocie 33000 złr. w 10 równych rocznych ratach po 3300 złr. w. a. bez procentów odpłacać się mającą za rękojnią gminy miasta Biały i pod warunkami wyznadmienionemi lub też podobnemi z funduszków krajowych lub innych publicznych funduszków najlaskawiej udzielić.

Biała, dnia 9. Listopada 1872.

W zastępstwie komitetu dla budowy szkoły katolickiej w Biały. (Podpis nieczytelny), Franz Drapisiński, Johann Vogt, (podpis nieczytelny), (podpis nieczytelny).

Podpisana Zwierzchność gminy miasta Biały potwierdza wszystkie szczegóły w prośbie niniejszej przytoczone, i oznajmia zarazem, iż gmina miasta Biały względem zapłacenia proszonej pożyczki rękojnią jako ręcycielka i płacąca na siebie przyjmując gotową jest.

Biała, 10. Listopada 1872.

Zastępca burmistrza. Nahowski, L. S.

(Po przeczytaniu).

P. Strzygowski: Proszę o głos.

Ks. Marszałek: P. Strzygowski ma głos.

P. Strzygowski: Proszę, aby tę petycę odesłać do komisji budżetowej.

Ks. Marszałek: Jest wniosek, aby tę petycę odesłać do komisji budżetowej. Kto się z tem zgadza, zechce rękę podnieść. (Większość). Przyjęty.

Sekretarz p. Wereszczyński (czyta dalszy ciąg spisu petycji).

Po petycyach Nr. 120, 121 i 125 o drogi w powiecie Kolbuszowskim).

P. Kobylarz: Proszę o głos.

Ks. Marszałek: P. Kobylarz ma głos.

P. Kobylarz: Ja proszę, aby te petycje odesłać do komisji drogowej.

(Przy petycji Nr. 123, zwierzchności gminnej w Brzozowie)

P. Kocyłowski: Proszu o hołos.

Ks. Marszałek: P. Kocyłowski ma głos.

P. Kocyłowski: Ja proszę, aby ta petycja była czytana i aby do komisji edukacyjnej odesłaną została.

Ks. Marszałek: P. Kocyłowski prosi, aby petycja zwierzchności gminnej Brzozowa co do uregulowania szkół ludowych i płacy nauczycieli była czytana. Kto jest za tem, aby tę petycę czytać, zechce rękę podnieść. (Większość). Przyjęte.

Sekretarz p. Wereszczyński (czyta):

Wysoki Sejmie!

W całym państwie austriackim zaprowadzone są szkoły ludowe na podstawie ustawodawstwa krajowego, jedynie tylko Galicya jest od tego wyłączona, a ta właśnie potrzebuje oświaty, bo bez niej o żadnym rozwoju i pomyślności ani myśleć nie można, zbytecznym byłoby uzasadniać to dalszemi argumentami bo to jest każdemu zdrowo i loicznie myślącemu obywatelowi kraju wiadomo, że tylko prawdziwa oświata, wszelkie obecnie istniejące nadużycia w niższej klasie społeczeństwa usunąć, i błogie owoce dla kraju na przyszłość przynieść może, albowiem żadne drzewo bez pielęgnowania nie wyda pożytecznych owoców — tak samo nasz lud wiejski wraz z miasteczkami zaniedbany od czasów poddaństwa nie postąpi ani krok dalej, dopóki przyszłe pokolenie w prawdziwej zasadzie moralnej wykształcone nie będzie wszelkie uboczne zabiegi na nic się nie przydadzą.

Gmina miasta Brzozowa pomimo nader szczupłych dochodów zaprowadziła główną szkołę męzką i trywialną żeńską, oprócz tego chce nieść ofiary dla oświaty ludu całego kraju, aby tym sposobem

stanąć na równi z innemi miastami i poprzeć ich wspianiałomyślne życzenia, dla dobra ogólnego.

Upraszają podpisani:

Raczy wysoki Sejm jeszcze w ciągu bieżącej sesji sprawę szkół ludowych jako najważniejszą i najnaglejszą stanowczo załatwić uchwaleniem ustawy w tym duchu, aby:

1. każda gmina miała swoją szkołę ludową;
2. aby koszta utrzymania szkół ludowych opędzono z podatków krajowych;
3. aby uregulowano płacę nauczycieli ludowych w myśl ustawy z 14. maja 1869 oznaczając najniższą płacę na 300 złr. w. a.;
4. aby przymus szkolny tak płci męskiej jakoteż i żeńskiej był zaprowadzony.

Brzozów dnia 22. października 1872.

Józef Korczyński, burmistrz, Maurycy Halama, Dr. Franciszek Zbyszewski, Adam Charzewski, Jan Kallan, podpis nieczytelny, Sebastyan Pilawski, Jan Pilawski, Michał Mendlarski, Joel Fass, Jakób Broff, Wolff Fischel, Józef Kopystyński, Józef Brys, Michał Brys, Wojciech Grzyb, Marcin Bąk, Józef Wałęcki, Jędrzej Jayko, Maciej Kosuński.

Ks. Marszałek: Poseł Kocyłowski wniósł, aby to wprost do komisji edukacyjnej odesłać. Kto się z tem zgadza, zechce rękę podnieść. (Większość.) Przyjęto.

Poseł Kobylarz wniósł, aby jego petycje odesłać wprost do komisji drogowej. Kto się z tem zgadza, zechce rękę podnieść. (Większość.) Przyjęte.

P. Wolański: Proszę o głos.

Ks. Marszałek: P. Wolański ma głos.

P. Wolański: Upraszam aby petycję Nr. 124. powiatu Borszczowskiego w sprawie oświaty ludowej odesłać do komisji edukacyjnej.

Ks. Marszałek: Jest wniosek, aby tę petycję odesłać do komisji edukacyjnej. Kto się z tem zgadza, zechce rękę podnieść. (Większość.) Przyjęty.

P. Kallir: Proszę o głos.

Ks. Marszałek: Poseł Kallir ma głos.

P. Kallir: Ja wnoszę, aby petycję Nr. 119 przezemnie wniesioną odesłano do komisji budżetowej.

Ks. Marszałek: Jest wniosek, aby petycję komisji wystawowej brodzkiej odesłać wprost do komisji budżetowej. Kto się z tym wnioskiem zgadza, zechce rękę podnieść. (Większość.) Przyjęty.

Sekr. p. Wereszczyński (czyta wniosek):

W n i o s e k

celem zapewnienia krajowi dostatecznej liczby nie tylko co do wiedzy należyć wykształconych ale pod względem religijnym i moralnym odpowiednio wychowanych nauczycieli podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wydział krajowy otrzymuje polecenie przedstawić na najbliższej sesji sejmowej projekt zaprowadzenia i urządzenia burs czyli internatów przy seminarjach nauczycielskich, w którychby kandydaci stanu nauczycielskiego pod kierunkiem i dozorem dyrektora seminarjum pomieszczeni, we wszystkie potrzeby zaopatrzeni, należyć pod każdym względem opieki doznawali.

Wnioskodawcy: J. Dunajewski, Józef Szujski, Dr. Majer, Kamiński, St. Tarnowski, Szumanczowski, Ed. Dzwonkowski, F. Paszkowski, Pohorecki, Zakliński, Smarzewski, Krzczunowicz, Alfred Potocki, Kaczała, Piotrowski, Emil Torosiewicz, Firlej, Bartoszewski, J. Kirchmajer, Józef Jasiński.

Ks. Marszałek: Postąpi się z tym wnioskiem podług regulaminu.

P. Szujski: Proszę o głos.

Ks. Marszałek: P. Szujski ma głos.

P. Szujski: Ja wnoszę, aby bez drukowania ten wniosek przekazać do komisji edukacyjnej.

Ks. Marszałek: Jest wniosek posła Szujskiego, aby ten wniosek odesłać do komisji edukacyjnej. Kto się z tym wnioskiem zgadza, zechce rękę podnieść. (Większość.) Przyjęty.

Sekretarz p. Wereszczyński: (czyta):

W n i o s e k

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Każdy nauczyciel szkoły początkowej, który po ukończonym kursie w seminarjum nauczycielskiem examini dojrzałości z dobrym postępem odbył, winien pobierać płacę nauczycielską najmniej 300 złr. wynoszącą.

Jeżeli gmina do utrzymywania szkoły i nauczyciela zobowiązana, nie jest w stanie podolać w zupełności wzwyż wymienionemu obowiązkowi, fundusz krajowy uzupełni płacę nauczyciela do wysokości 300 złr. w. a.

Wnioskodawcy: J. Dunajewski, J. Szujski, Kamiński, St. Tarnowski, Majer, Dzwonkowski, Paszkowski, Gniewosz, Bartoszewski, Smarzewski,

Krzzunowicz, Piotrowski, Emil Torosiewicz, Józef Jasiński, Firlej, Kirchmajer, Zakliński.

Ks. Marszałek: Wniosek ten jest dostatecznie poparty.

P. Szujski: Ja wnoszę aby wniosek ten wprost odesłać do komisji edukacyjnej.

Ks. Marszałek: Kto się z tym wnioskiem zgadza, zechce rękę podnieść. (Większość.) Przyjęto.

P. x. Zakliński (czyta):

Nahłaszczaje wnesenije.

Wysokij Sojm uchwałyt:

Na osnovanije §. 19. buk. b) krajewoho Statuta, krajewyj Sojm korołewstwa Hałycyji i Wołodymeryji s welykym kniażestwom krakiwskym wnosyt:

wysokoje c. k. Prawytelstwo izwołyt w konstytucyjnoj dorozii k' tomu dijstwowaty, szczo aby zastupstwi Derżawy, po słusznijszym trebowanijam interesiw wseho krajewoho żytelstwa a imenno so należyćym uwzhladnenijem opodatkowanych storon izmineno, czysło otporuczennykow derżawnoho Sowita umnożeno, jak i samoje suszczestwowanije derżawnoho Sowita czerez bezposredstwenyjy wybory otporuczennykow do derżawnoho Sowita zabezpečeno.

Lwiv dnia 11. lystopada 1872.

Kowalskij, Josyf Sembratowicz Metropolyt, J. Kulczyckij, Kozanowycz, Pawłykow, Dr. H. Kryżanowskij, Jaworskij, Krasickij, A. Petruszewycz, Janowskij, Ozarkiewycz, Lisewycz, A. Zakłyńskij, Halka, Szaszkiewycz, P. Kocyłowskij, D. Iwanyszow, J. Kerepyn, T. Biłous, Całkowskij, J. Pelech, Ilyja Fecak, Fortuna, Hajdamacha, W. Kocko.

P. Kowalski: Nazwałyśmo toje wnesenie nahłaszczym, protoje pislá §. 46. regulaminu prysłużaje nam prawo trebowaty skorijshoho postupowania z tym wneseniem w formalnom wzhladi. Uważajuczzy z moimy towaryszamy toje wnesenie za nahłaszczaje, predłahaju Wysokoj Pałati, aby ho ne peczataty, no wprost do komisiji administracyjnoj odesłaty. A jeslyby toje moje wnesenie pryńiate zostało, tohda zo wzhladu, że pislá §. 37. regulaminu prysłużaje wneskodatelewy prawo takoz korotkoje uzasadnenie swojego wnesenyja, zasterehaju sobi toje uzasadnenie predstawyty, a to tym bilsze, że takie uzasadnenie ze storony wneskodatela zawsze pry perszom czytaniu może nastupyty, a toho poslidnoho po pryńiatiju moho wnesenia jako nahłaszczoho nebyłoby, bo tylko komisija zdałaby sprawu po czim nastupyłoby druhoje czytanie. Dlatoho zasterehaju sobi na toj słuczaj, jesly uzna-

nym zistane mij wnesok za nahlaszczyj, tojże zaraz uzasadnyty. Jesłyby że wysoka Pałata ne uznała tohoż nahlaszczym, tohdy sijatełny kniaź marszałok izwołył pestupyty wedla regulaminu t. j. rosporiadyt, czczoby wnesenie nasze było peczatane i do perwoho czytania czym skorsze wyznaczeno, szczobym mihl tojże uzasadnyty.

Ks. Marszałek: Jest wniosek posła Kowalskiego, aby ten wniosek uznać za nagły i odesłać bez drukowania, do komisji administracyjnej. Poddaję ten wniosek Wysokiej Izbie pod głosowanie. Kto ten wniosek uznaje za nagły, zechce rękę podnieść. (Mniejszość.) Jest mniejszość, więc postąpi się z nim według regulaminu.

Sekretarz ks. Zakliński (czyta wniosek x. Ozarkiewicza):

W n e s e n i e.

Wysokij Sojm izwołył uchwałyty:

Doroha z Sniatyna po pry dworec kolii żelaznej aż do Kossowa weducza, uznaje się za dorohu krajewu, i maje buty wziętoju z wzglądu na jeji ważnistj i koniecznu potrebu do perwoi kategorii budowaty się majuczych dorih krajewych.

Lwiv dnia 13. lystopada 1872.

Joan Ozarkiewicz, Kozanowycz, Halka A., Zakłyński, Jaworski Paweł, J. Pełech, J. Fecak, Hajdamacha, Kocko, Kocylowski, Iwanyszów Kerepyn Kulczycki, Petruszewycz, Szaszkiwycz, W. Kowalski.

Ks. Marszałek: Wniosek jest dostatecznie poparty.

(Po przeczytaniu).

P. Gross: Wnoszę, aby ten wniosek odesłać do komisji drogowej bez drukowania.

Ks. Marszałek: Jest wniosek, aby wniosek p. Ozarkiewicza odesłać do komisji drogowej bez drukowania. Kto się z tym wnioskiem zgadza zechce rękę podnieść. (Większość przyjęto). Przystępujemy teraz do porządku dziennego.

Na pierwszym miejscu jest: Pierwsze czytanie wniosku dra. Kabata o wybranie komisji hipotecznej celem wypracowania projektu do ustawy o urządzeniu ksiąg hipotecznych.

Posel Kabat ma głos.

P. Dr. Kabat: Przedłożyłem wys. Izbie, wniosek dążący do uchwalenia dwóch ustaw, jednej o zaprowadzeniu urządzeniu i prowadzeniu ksiąg gruntowych dla posiadłości włościańskich drugiej

zaś o reformach potrzebnych w urządzeniu i prowadzeniu istniejących ksiąg hipotecznych. Czyniąc ten wniosek podniosłem właściwie projekt do ustawy, który już przed 3ma laty przez komisję fachową w skutek polecenia Wysokiej Izby w roku 1869 wybraną wypracowany został; i dążył najpierw do zaprowadzenia ksiąg gruntowych dla posiadłości włościańskich, a powtóre do uzupełnienia braków w istniejących księgach hipotecznych. Projekt ten wypracowany przez ówczesną komisję fachową, był odesłany do osobnej komisji hipotecznej podczas przeszłorocznej sesji sejmowej, która wypracowała projekt do takiej ustawy oparty wszakże na odmiennych zasadach, bo dążył do wprowadzenia jednolitych ksiąg hipotecznych dla wszystkich bez różniczy posiadłości ziemskich, co wobec dzisiejszej organizacyi sądownictwa było niemożliwym.

Z tego też powodu nie uzyskał sankcyi. Chcąc dojść do zamierzonego celu, t. j. do zaprowadzenia ksiąg gruntowych, nie pozostaje nic innego, jak powrócić do pierwotnego projektu wypracowanego przez komisję fachową, i w tym celu postawiłem wniosek. Wobec tego stanu rzeczy uważam dalsze uzasadnienie mego wniosku za zbyt bezużyteczne. Co do strony formalnej i sposobu traktowania tej sprawy, wnoszę, aby Wysoka Izba odesłała ten wniosek do osobnej komisji hipotecznej utworzonej z 5 członków, któraby się wyłącznie tą jedną sprawą zajęła, a nie odsyłała go do komisji prawniczej z powodu, że komisya ta innemi ważnemi sprawami zajęta, nie miałaby dość czasu zająć się i tą tak ważną sprawą, zwłaszcza że złożona z 7 członków z powodu, że dwóch nie przybyło, składa się tylko z pięciu, z których gdy jeden tylko na posiedzenia komisyjne nie przybędzie przy równości głosów dalsze obradowanie jest już niemożliwym. W uwzględnieniu tych powodów raczy Wysoka Izba sprawę tę odesłać do osobnej komisji hipotecznej.

Ks. Marszałek: Wnioskodawca żąda, aby jego wniosek odesłać do osobnej wybrać się mającej komisji hipotecznej złożonej z 5 członków. Kto się z tym wnioskiem zgadza, zechce rękę podnieść. (Większość). Przyjęty. Trzeba więc będzie przystąpić do wyboru komisji. Możemy to odłożyć do przyszłego posiedzenia, aby się Panowie ułożyli, kogo wybrać.

Z kolei przystępujemy teraz do pierwszego czytania Sprawozdania Wydziału krajowego o petycyi wydziału powiatowego w Podhajcach wzglę-

dem uznania tamecznego szpitalu powiatowego za powszechny i publiczny. — Sprawozdawca p. Haller ma głos.

P. Haller: Korzystając z uwolnienia, jakie wysoka Izba zwykła dawać co do czytania Sprawozdania, wnoszę aby sprawa ta odesłana była do komisji administracyjnej.

Ks. Marszałek: Kto się z tym wnioskiem zgadza, zechce rękę podnieść. (Większość). Przyjęty.

Następuje: pierwsze czytanie przedłożenia Wydziału krajowego z projektem do budowy dróg, których budowa naglącą uznaną została. Sprawozdawca p. Gross ma głos.

P. Gross. Ja wnoszę, aby wysoka Izba uwalniając referenta od czytania odesłała ten wniosek do komisji drogowej.

Przy tej sposobności jednak muszę zwrócić uwagę panów na niektóre błędy wydrukowane w preliminarzu na rok 1873. W rubryce 10tej stronnica 17 alegatu B. jest podana suma 536.850 złr. zamiast 436.850 złr. To daje potem powód do wniosków fałszywych. Również w sprawozdaniu teraz wysokiej Izbie przedłożonem na stronnicy 15tej powinno być w ustępie 5tym nie liczba 2,386.700 złr., tylko 2,305.029.

Ks. Marszałek: Proszę sobie te błędy zanotować, bo inaczej będą pomyłki. Sprawozdawca wnosi, aby ten przedmiot odesłać do komisji drogowej. Kto się z tem zgadza, zechce rękę podnieść. (Większość). Uchwalone

Następuje drugie czytanie przedłożenia Wydziału krajowego o pozwolenie na pobór wyższych podatków gminnych. P. Skwarczyński ma głos.

Sprawozdawca P. Skwarczyński (czyta):

S p r a w o z d a n i e

Wydziału krajowego względem pozwolenia gminie miasta Strzyżowa na pobór opłaty od napojów spirytusowych.

Wysoki Sejmie!

Gmina miasta Strzyżowa uzyskała w latach poprzednich już po trzykroć pozwolenie na pobieranie opłaty od wprowadzanych w obręb miasta spirytusowych napojów słodzonych, a to w wysokości 24 ct. od miary niższo-austriackiej tych trunków.

(Ustawa z 24. grudnia 1869 Nr. 13. str. 17. Dz. ust. kraj. z r. 1870 ustawa z d. 15. listopada 1870 Nr. 10. str. 7. Dz. ust. kraj. z r. 1872).

Gmina ta prosi obecnie o pozwolenie na pobór tej samej opłaty w roku 1873 Reprezentacya powiatu Rzeszowskiego popiera tę prośbę, ponieważ dochód z tej opłaty jest gminie nieodzownie potrzebnym do pokrycia wydatków gminnych.

Wydział krajowy ma zatem zaszczyt przedłożyć wysokiej Izbie petycję miasta Strzyżowa z wnioskiem: Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony projekt do ustawy.

Lwów dnia 25. października 1872.

U s t a w a

z dnia

obowiązująca w królestwie Galicyi i Lodomerji z wielkiem księstwem Krakowskiem — względem pozwolenia gminie miasta Strzyżowa powiatu Rzeszowskiego na pobór opłaty od wprowadzanych w obręb miasta tego spirytusowych napojów słodzonych.

Zgodnie z uchwałą Sejmu krajowego Megó królestwa Galicyi i Lodomerji z wielkiem księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje:

Gminie miasta Strzyżowa powiatu Rzeszowskiego pozwala się pobierać w roku 1873 na pokrycie jej wydatków gminnych, dodatek gminny od wprowadzanych w obręb miasta tego słodzonych napojów spirytusowych, po 24 ct. od miary niższo-austriackiej.

Ks. Marszałek: Rozprawa otwarta. Nikt głosu nie żąda? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystąpimy do głosowania. Kto za przyjęciem tej ustawy, zechce rękę podnieść. (Większość). Ustawa przyjęta.

Sprawozdawca p. Skwarczyński (czyta):

S p r a w o z d a n i e

Wydziału krajowego względem pozwolenia gminie miasta Wadowic na pobór dodatków w wysokości 75% podatku konsumcyjnego od mięsa i od wina.

Wysoki Sejmie!

Wydział krajowy ma zaszczyt przedłożyć wysokiej Izbie petycję gminy miasta Wadowic o pozwolenie na pobór dodatków w wysokości 75% podatku konsumcyjnego od mięsa i od wina celem pokrycia jej wydatków gminnych.

Zwierzchność miasta Wadowic powołuje się w swej petycji na tę okoliczność, że Najjaśniejszy Pan raczył zatwierdzić postanowieniem z dnia 22. grudnia 1870 uzupełnienie gimnazjum do 8 klas, wskutek czego gmina, która się obowiązała odstąpić

na ten cel gmach miejski, mieszczący dotąd prócz 4klasowego gimnazjum także szkołę główną, niższą realną i szkołę panieńską, musiała dla tych ostatnich nająć inną ubikację.

Wskutek wydatków połączonych z umieszczeniem szkół i obowiązków przyjętych przez gminę celem ustalenia w Wadowicach 8-klasowego gimnazjum, zwiększyły się potrzeby miasta, które musi się postarać też o to, aby jak najrychlej mogło wybudować dom na pomieszczenie szkół niższych.

Niemożna zatem wątpić, że miasto Wadowice będzie musiało ponosić w kilku następujących latach znaczne wydatki, które się niedadzą pokryć dotychczasowymi dochodami gminy.

Niedobór budżetu gminnego wynosił w roku 1872 4000 złr., jak świadczą załączniki petycyi.

Celem pokrycia tego niedoboru uchwaliła Rada gminna pobierać w latach 1873—1784 i 1875 dodatek w wysokości 75 pr. podatku konsumcyjnego od mięsa i wina. Według aktów załączonych do petycyi przysporzy rzeczona opłata miastu znaczny dochód w kwocie 3000 złr.

Reprezentacja powiatowa popiera prośbę gminy, która jak już okazuje się z powyżej wyłuszczonego stanu rzeczy, zasługuje ze wszzech miar na uwzględnienie.

Wydział krajowy wnosi zatem :

./ Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony projekt do ustawy.

We Lwowie dnia 25. października 1872.

U s t a w a

z dnia

obowiązująca w królestwie Galicyi i Lodomeryi z wielkiem księstwem Krakowskiem z przyzwoleniem gminie miasta Wadowic na pobór dodatków gminnych w wysokości 75% podatku konsumcyjnego od mięsa i wina.

Zgodnie z uchwałą Sejmu krajowego Megó królestwa Galicyi i Lodomeryi z wielkiem księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje :

Gminie miasta Wadowic pozwala się pobierać w latach 1873, 1874 i 1875 na pokrycie jej wydatków gminnych dodatek w wysokości siedmdeściąt pięć (75) % podatku konsumcyjnego od mięsa i od wina.

Ks. Marszałek: Rozprawa otwarta. Nikt głosu nie żąda? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda rozprawa zamknięta, przystąpimy do głosowania. Kto za przyjęciem tej ustawy zchce rękę podnieść. (Większość). Ustawa przyjęta.

Sprawozdawca p. Skwarczyński (czyta):

Sprawozdanie

Wydziału krajowego względem petycyi gminy Woli batorskiej powiatu Bocheńskiego i 7miu gmin powiatu Tłumackiego o zezwolenie pobierania wyższych dodatków do podatków bezpośrednich.

Wysoki Sejmie!

Wydział krajowy ma zaszczyt przedłożyć Wysokiej Izbie petycyę gminy Woli batorskiej powiatu Bocheńskiego i 7miu gmin powiatu Tłumackiego o zezwolenie pobierania wyższych dodatków do podatków bezpośrednich na pokrycie wydatków gminnych roku 1872 i 1873.

Na pokrycie tych wydatków potrzebują gminy a mianowicie:

	powiatu	dodatków	
1. Wola batorska	Bocheńskiego	w wysokości	34%
2. Ottynia	Tłumackiego	"	32%
3. Odaje	"	"	40%
4. Konstantynówka	"	"	42%
5. Puźniki	"	"	28%
6. Komarówka	"	"	65%
7. Bratkowce	"	"	50%
8. Worona	"	"	34%

wszystkich podatków bezpośrednich bez nadzwyczajnych dodatków.

Odnośne Reprezentacje powiatowe popierają petycyę tych gmin, a potrzeba zezwolenia na pobór rzeczonych opłat jest należycie uzasadniona. Rada powiatowa Tłumacka zezwoliła wywyżliczonym 7miu gminom swego powiatu, aż do nadejścia ustawy krajowej pobierać dodatki w wysokości 25% podatków bezpośrednich. Wydział krajowy wnosi zatem :

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączone projekta do ustaw.

We Lwowie dnia 4. listopada 1872.

U s t a w a

z dnia

obowiązująca w królestwie Galicyi i Lodomeryi z wielkiem księstwem Krakowskiem z przyzwoleniem gminie Wola Batorska powiatu Bocheńskiego na pobór dodatków gminnych do podatków bezpośrednich.

Zgodnie z uchwałą Sejmu krajowego Megó królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z wielkiem księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje :

Gminie Wola Batorska powiatu Bocheńskiego pozwala się pobierać w roku 1872 i 1873 na po-

krycie jej wydatków gminnych, dodatek do wszystkich podatków bezpośrednich (bez nadzwyczajnego dodatku) w wysokości trzydziestu czterech (34%).

Ks. Marszałek: Rozprawa otwarta. Nikt głosu nie żąda? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda rozprawa zamknięta, przystąpimy do głosowania. Kto za przyjęciem tej ustawy zechce rękę podnieść. (Większość). Ustawa przyjęta.

Sprawozdawca p. Skwarczyński (czyta):

U s t a w a

z dnia

obowiązująca w królestwie Galicyi i Lodomeryi z wielkiem księstwem Krakowskiem z przyzwoleniem gminie Ottynia powiatu Tłumackiego na pobór dodatków gminnych do podatków bezpośrednich.

Zgodnie z uchwałą Sejmu krajowego Mego królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem księstwem Krakowskiem, rozporządzam co następuje:

Gminie Ottynia powiatu Tłumackiego pozwala się pobierać w roku 1872 i 1873 na pokrycie jej wydatków gminnych, dodatek do wszystkich podatków bezpośrednich (bez nadzwyczajnego dodatku) w wysokości trzydziestu dwóch (32%) wliczając w to dodatki zezwolone tej gminie na rok 1872 przez Radę powiatową, w wysokości 25% oznaczonych podatków.

Ks. Marszałek: Rozprawa otwarta. Nikt głosu nie żąda? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystąpimy do głosowania. Kto za przyjęciem tej ustawy zechce rękę podnieść. (Większość). Ustawa przyjęta.

Sprawozdawca p. Skwarczyński (czyta):

U s t a w a

z dnia

obowiązująca w królestwie Galicyi i Lodomeryi z wielkiem księstwem Krakowskiem z przyzwoleniem gminie Odaje powiatu Tłumackiego na pobór dodatków gminnych do podatków bezpośrednich.

Zgodnie z uchwałą Sejmu krajowego Mego królestwa Galicyi i Lodomeryi z wielkiem księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje:

Gminie Odaje powiatu Tłumackiego pozwala się pobierać w r. 1872 i 1873 na pokrycie jej wydatków gminnych, dodatek do wszystkich podatków bezpośrednich (bez nadzwyczajnego dodatku) w wysokości czterdziestu (40%) wliczając w to dodatki zezwolone tej gminie na rok 1872 przez Radę powiatową w wysokości 25% oznaczonych podatków.

Ks. Marszałek: Rozprawa otwarta. Nikt głosu nie żąda? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda rozprawa zamknięta, przystąpimy do głosowania. Kto za przyjęciem tej ustawy zechce rękę podnieść. (Większość). Ustawa przyjęta.

Sprawozdawca p. Skwarczyński (czyta):

U s t a w a

z dnia

obowiązująca w królestwie Galicyi i Lodomeryi z wielkiem księstwem Krakowskiem z przyzwoleniem gminie Konstytuówka powiatu Tłumackiego na pobór dodatków gminnych do podatków bezpośrednich.

Zgodnie z uchwałą Sejmu krajowego Mego królestwa Galicyi i Lodomeryi z wielkiem księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje:

Gminie Konstytuówka powiatu Tłumackiego pozwala się pobierać w roku 1872 i 1873 na pokrycie jej wydatków gminnych, dodatek do wszystkich podatków bezpośrednich (bez nadzwyczajnego dodatku) w wysokości czterdziestu dwóch (42%) wliczając w to dodatki zezwolone tej gminie na rok 1872 przez Radę powiatową w wysokości 25% oznaczonych podatków.

Ks. Marszałek: Rozprawa otwarta. Nikt głosu nie żąda? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda rozprawa zamknięta, przystąpimy do głosowania. Kto za przyjęciem tej ustawy zechce rękę podnieść. (Większość). Ustawa przyjęta.

Sprawozdawca p. Skwarczyński (czyta):

U s t a w a

z dnia

obowiązująca w królestwie Galicyi i Lodomeryi z wielkiem księstwem Krakowskiem z przyzwoleniem gminie Puźniki powiatu Tłumackiego na pobór dodatków gminnych do podatków bezpośrednich.

Zgodnie z uchwałą Sejmu krajowego Mego królestwa Galicyi i Lodomeryi z wielkiem księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje:

Gminie Puźniki powiatu Tłumackiego pozwala się pobierać w roku 1872 i 1873 na pokrycie jej wydatków gminnych dodatek do wszystkich podatków bezpośrednich (bez nadzwyczajnego dodatku) w wysokości dwudziestu ośmiu (28) % wliczając w to dodatki zezwolone tej gminie na r. 1872 przez Radę powiatową w wysokości 25% oznaczonych podatków.

Ks. Marszałek: Rozprawa otwarta. Nikt głosu nie żąda? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystąpimy do głosowania. Kto jest za przyjęciem tej ustawy zechce rękę podnieść. (Większość.) Ustawa przyjęta.

Sprawozdawca p. Skwarczyński (czyta):

U s t a w a

z dnia

obowiązująca w królestwie Galicyi i Lodomeryi z wielkiem księstwem Krakowskiem z przyzwoleniem gminie Komarówka powiatu Tłumackiego na pobór dodatków gminnych do podatków bezpośrednich.

Gminie Komarówka powiatu Tłumackiego pozwala się pobierać w roku 1872 i 1873 na pokrycie jej wydatków gminnych dodatek do wszystkich podatków bezpośrednich (bez nadzwyczajnego dodatku) w wysokości sześćdziesięciu pięciu (65) % wliczając w to dodatki zezwolone tej gminie na rok 1872 przez Radę powiatową w wysokości 25% oznaczonych podatków.

Ks. Marszałek: Rozprawa otwarta. Nikt głosu nie żąda? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda rozprawa zamknięta, przystąpimy do głosowania. Kto jest za przyjęciem tej ustawy zechce rękę podnieść. (Większość.) Ustawa przyjęta.

Sprawozdawca p. Skwarczyński (czyta):

U s t a w a

z dnia

obowiązująca w królestwie Galicyi i Lodomeryi z wielkiem księstwem Krakowskiem z przyzwoleniem gminie Bratkowce powiatu Tłumackiego na pobór dodatków gminnych do podatków bezpośrednich.

Zgodnie z uchwałą Sejmu krajowego Mego królestwa Galicyi i Lodomeryi z wielkiem księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje:

Gminie Bratkowce, powiatu Tłumackiego, pozwala się pobierać w roku 1872 i 1873 na pokrycie jej wydatków gminnych dodatek do wszystkich podatków bezpośrednich (bez nadzwyczajnego dodatku) w wysokości pięćdziesięciu (50) % wliczając w to dodatki zezwolone tej gminie na rok 1872 przez Radę powiatową w wysokości 25% oznaczonych podatków.

Ks. Marszałek: Rozprawa otwarta. Nikt głosu nie żąda? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystąpimy do głosowania. Kto jest za przyjęciem tej ustawy zechce rękę podnieść. (Większość.) Ustawa przyjęta.

Sprawozdawca p. Skwarczyński (czyta):

U s t a w a

z dnia

obowiązująca w królestwie Galicyi i Lodomeryi z wielkiem księstwem Krakowskiem z przyzwoleniem

gminie Worona powiatu Tłumackiego na pobór dodatków gminnych do podatków bezpośrednich.

Zgodnie z uchwałą Sejmu krajowego Mego królestwa Galicyi i Lodomeryi z wielkiem księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje:

Gminie Worona, powiatu Tłumackiego, pozwala się pobierać w roku 1872 i 1873 na pokrycie jej wydatków gminnych dodatek do wszystkich podatków bezpośrednich (bez nadzwyczajnego dodatku) w wysokości trzydziestu pięciu (35) % wliczając w to dodatki zezwolone tej gminie na rok 1872 przez Radę powiatową w wysokości 25% oznaczonych podatków.

Ks. Marszałek: Rozprawa otwarta. Nikt głosu nie żąda? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda rozprawa zamknięta, przystąpimy do głosowania. Kto jest za przyjęciem tej ustawy zechce rękę podnieść. (Większość.) Ustawa przyjęta.

Sprawozdawca p. Skwarczyński (czyta):

Sprawozdanie

Wydziału krajowego co do petycyi gmin Smolnica i Baczyna, powiatu Staromiejskiego o zezwolenie na pobór wyższych dodatków do podatków bezpośrednich.

Wysoki Sejmie!

Wydział krajowy ma zaszczyt przedłożyć Wysokiej Izbie petycyę gmin Smolnica i Baczyna powiatu Staromiejskiego o zezwolenie na pobór wyższych dodatków do podatków bezpośrednich na pokrycie ich wydatków gminnych z roku 1873. Dla pokrycia rzeczonych wydatków potrzebują te gminy, a mianowicie:

1. Smolnica dodatków w wysokości . . . 42%
  2. Baczyna " " " " . . . 35%
- podatków bezpośrednich bez nadzwyczajnych dodatków.

Petycyę tych gmin są poparte przez Reprezentacyę powiatową a potrzeba zezwolenia na pobór tych opłat jest należyte uzasadnioną.

Wydział krajowy wnosi zatem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączone projekta do ustaw.

We Lwowie dnia 25 października 1872.

U s t a w a

z dnia

obowiązująca w królestwie Galicyi i Lodomeryi z wielkiem księstwem Krakowskiem z przyzwoleniem gminie Baczyna, powiatu Staromiejskiego, na pobór dodatków gminnych do podatków bezpośrednich.

Zgodnie z uchwałą Sejmu krajowego Megó królestwa Galicyi i Lodomeryi z wielkiem księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje:

Gminie Baczyna, powiatu Staromiejskiego, pozwala się pobierać w roku 1873 na pokrycie jej wydatków gminnych dodatek do wszystkich podatków bezpośrednich (bez nadzwyczajnego dodatku, w wysokości trzydziestu pięciu (35) %.

Ks. Marszałek: Rozprawa otwarta. Nikt głosu nie żąda? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda rozprawa zamknięta, przystąpimy do głosowania. Kto jest za przyjęciem tej ustawy zechce rękę podnieść. (Większość.) Ustawa przyjęta.

Sprawozdawca p. Skwarczyński (czyta):

U s t a w a

z dnia
obowiązująca w królestwie Galicyi i Lodomeryi z wielkiem księstwem Krakowskiem z przyzwoleniem gminie Smolnica, powiatu Staromiejskiego, na pobór dodatków gminnych do podatków bezpośrednich.

Zgodnie z uchwałą Sejmu krajowego Megó królestwa Galicyi i Lodomeryi z wielkiem księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje:

Gminie Smolnica, powiatu Staromiejskiego, pozwala się pobierać w roku 1873 na pokrycie jej wydatków gminnych dodatek do wszystkich podatków bezpośrednich (bez nadzwyczajnego dodatku) w wysokości czterdziestu dwóch (42) %.

Ks. Marszałek: Rozprawa otwarta. Nikt głosu nie żąda? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda rozprawa zamknięta, przystąpimy do głosowania. Kto jest za przyjęciem tej ustawy zechce rękę podnieść. (Większość.) Ustawa przyjęta.

Sprawozdawca p. Skwarczyński (czyta):

S p r a w o z d a n i e

Wydziału krajowego względem zezwolenia 15. gminom powiatu Kołomyjskiego wyższych dodatków do podatków.

Wysoki Sejmie!

Wydział krajowy ma zaszczyt przedłożyć Wysokiej Izbie petycję 15. gmin powiatu Kołomyjskiego, o zezwolenie wyższych dodatków do podatków bezpośrednich na pokrycie wydatków gminnych.

Na pokrycie tych wydatków potrzebują gminy, mianowicie:

A. W latach 1872 i 1873.

1. Berezów niżny dodatków w wysokości 57%
2. Chlebczyn leśny „ „ „ 33½%

3. Chwaliboga dodatków w wysokości 34%
4. Debesławce „ „ „ 28½%
5. Fatowce „ „ „ 28%
6. Kamionki wielkie „ „ „ 37½%
7. Kluczów mały „ „ „ 32½%
8. Liski „ „ „ 32%
9. Michałków „ „ „ 48 „
10. Peczeniżyn „ „ „ 49½%
11. Siemiakowce nad Prutem „ 33%

B. Tylko w roku 1872.

12. Diatkowce dodatków w wysokości 30 „
13. Książdwór „ „ „ „ 28 „
14. Matyjowce „ „ „ „ 26½%
15. Piadyki „ „ „ „ 73%

podatków bezpośrednich bez nadzwyczajnych dodatków.

Petycje tych gmin są poparte przez Reprezentację powiatową, a potrzeba zezwolenia na pobór tych opłat, jest należycie uzasadnioną.

Wydział krajowy wnosi zatem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączone projektu do Ustaw.

Lwów dnia 25. października 1872.

U s t a w a

z dnia
obowiązująca w królestwie Galicyi i Lodomeryi z wielkiem księstwem Krakowskiem, z przyzwoleniem gminie Berezów niżny, powiatu Kołomyjskiego na pobór dodatków gminnych do podatków bezpośrednich.

Zgodnie z uchwałą Sejmu krajowego Megó królestwa Galicyi i Lodomeryi z wielkiem księstwem Krakowskiem, rozporządzam co następuje:

Gminie Berezów niżny powiatu Kołomyjskiego, pozwala się pobierać w latach 1872 i 1873 na pokrycie jej wydatków gminnych, dodatek do wszystkich podatków bezpośrednich (bez nadzwyczajnego dodatku) w wysokości pięćdziesięciu siedmiu (57) %.

Ks. Marszałek: Rozprawa otwarta. Nikt głosu nie żąda? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystąpimy do głosowania. Kto za przyjęciem tej ustawy zechce rękę podnieść (Większość) Ustawa przyjęta.

Sprawozdawca p. Skwarczyński (czyta):

U s t a w a

z dnia
obowiązująca w królestwie Galicyi i Lodomeryi z wielkiem księstwem Krakowskiem z przyzwoleniem gminie Chlebczyn leśny, powiatu Kołomyjskiego, na pobór dodatków gminnych do podatków bezpośrednich.

Zgodnie z uchwałą Sejmu krajowego Megó królestwa Galicyi i Lodomeryi z wielkim księstwem krakowskiem, rozporządzam co następuje:

Gminie Chlebczyn leśny, powiatu Kołomyjskiego pozwala się pobierać w latach 1872 i 1873 na pokrycie jej wydatków gminnych, dodatek do wszystkich podatków bezpośrednich (bez nadzwyczajnego dodatku) w wysokości trzydziestu trzech i pół (33½%)

Ks. Marszałek: Rozprawa otwarta. Nikt głosu nie żąda? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystąpimy do głosowania. Kto za przyjęciem tej ustawy, zechce rękę podnieść. (Większość.) Ustawa przyjęta.

Sprawozdawca p. Skwarczyński (czyta):

U s t a w a

z dnia

obowiązująca w królestwie Galicyi i Lodomeryi z wielkim księstwem Krakowskiem, z przyzwoleniem gminie Chwaliboga, powiatu Kołomyjskiego na pobór dodatków gminnych do podatków bezpośrednich.

Zgodnie z uchwałą Sejmu krajowego Megó królestwa Galicyi i Lodomeryi z wielkim księstwem Krakowskiem, rozporządzam co następuje:

Gminie Chwaliboga, powiatu Kołomyjskiego pozwala się pobierać w latach 1872 i 1873 na pokrycie jej wydatków gminnych, dodatek do wszystkich podatków bezpośrednich (bez nadzwyczajnego dodatku) w wysokości trzydzieście cztery 34%

Ks. Marszałek: Rozprawa otwarta. Nikt głosu nie żąda? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda rozprawa zamknięta, przystąpimy do głosowania. Kto za przyjęciem tej ustawy zechce rękę podnieść. (Większość.) Ustawa przyjęta.

Sprawozdawca p. Skwarczyński (czyta):

U s t a w a

z dnia

obowiązująca w królestwie Galicyi i Lodomeryi z wielkim księstwem Krakowskiem z przyzwoleniem gminie Debesławce powiatu Kołomyjskiego na pobór dodatków gminnych do podatków bezpośrednich.

Zgodnie z uchwałą Sejmu krajowego Megó królestwa Galicyi i Lodomeryi z wielkim księstwem Krakowskiem, rozporządzam co następuje:

Gminie Debesławce powiatu Kołomyjskiego pozwala się pobierać w latach 1872 i 1873 na

pokrycie jej wydatków gminnych, dodatek do wszystkich podatków bezpośrednich (bez nadzwyczajnego dodatku) w wysokości dwudziestu ośmiu i pół (28½%)

Ks. Marszałek: Rozprawa otwarta. Nikt głosu nie żąda? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystąpimy do głosowania. Kto za przyjęciem tej ustawy zechce rękę podnieść (większość.) Ustawa przyjęta.

Sprawozdawca p. Skwarczyński (czyta):

U s t a w a

z dnia

obowiązująca w królestwie Galicyi i Lodomeryi z wielkim księstwem Krakowskiem z przyzwoleniem gminie Fatowce powiatu Kołomyjskiego na pobór dodatków gminnych do podatków bezpośrednich.

Zgodnie z uchwałą Sejmu krajowego Megó królestwa Galicyi i Lodomeryi z wielkim księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje:

Gminie Fatowce powiatu Kołomyjskiego pozwala się pobierać w latach 1872 i 1873 na pokrycie jej wydatków gminnych, dodatek do wszystkich podatków bezpośrednich [bez nadzwyczajnego dodatku] w wysokości dwudziestu ośmiu (28%)

Ks. Marszałek: Rozprawa otwarta. Nikt głosu nie żąda? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda rozprawa zamknięta, przystąpimy do głosowania. Kto za przyjęciem tej ustawy zechce rękę podnieść. (Większość.) Ustawa przyjęta.

Sprawozdawca p. Skwarczyński (czyta):

U s t a w a

z dnia

obowiązująca w królestwie Galicyi i Lodomeryi z wielkim księstwem Krakowskiem z przyzwoleniem gminie Kamionki wielkie powiatu Kołomyjskiego na pobór dodatków gminnych do podatków bezpośrednich.

Zgodnie z uchwałą Sejmu krajowego Megó królestwa Galicyi i Lodomeryi z wielkim księstwem Krakowskiem, rozporządzam co następuje:

Gminie Kamionki wielkie powiatu Kołomyjskiego pozwala się pobierać w latach 1872 i 1873 na pokrycie jej wydatków gminnych, dodatek do wszystkich podatków bezpośrednich [bez nadzwyczajnego dodatku] w wysokości trzydziestu siedmiu i pół (37½%)

Ks. Marszałek: Rozprawa otwarta. Nikt głosu nie żąda? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda

rozprawa zamknięta, przystąpimy do głosowania. Kto za przyjęciem tej ustawy zechce rękę podnieść (Większość.) Ustawa przyjęta.

Sprawozdawca p. Skwarczyński (czyta):

U s t a w a

z dnia
obowiązująca w królestwie Galicyi i Lodomeryi z wielkiem księstwem Krakowskiem, z przyzwoleniem gminie Kluczów mały powiatu Kołomyjskiego na pobór dodatków gminnych do podatków bezpośrednich.

Zgodnie z uchwałą Sejmu krajowego Mego królestwa Galicyi i Lodomeryi z wielkiem księstwem Krakowskiem, rozporządzam co następuje:

Gminie Kluczów mały powiatu Kołomyjskiego pozwala się pobierać w latach 1872 i 1873 na pokrycie jej wydatków gminnych, dodatek do wszystkich podatków bezpośrednich [bez nadzwyczajnego dodatku] w wysokości trzydziestu dwóch i pół ($32\frac{1}{2}$ %).

Ks. Marszałek: Rozprawa otwarta. Nikt głosu nie żąda? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystąpimy do głosowania. Kto za przyjęciem tej ustawy zechce rękę podnieść (większość.) Ustawa przyjęta.

Sprawozdawca p. Skwarczyński (czyta):

U s t a w a

z dnia
obowiązująca w królestwie Galicyi i Lodomeryi z wielkiem księstwem Krakowskiem z przyzwoleniem gminie Liski powiatu Kołomyjskiego na pobór dodatków gminnych do podatków bezpośrednich.

Zgodnie z uchwałą Sejmu krajowego Mego królestwa Galicyi i Lodomeryi z wielkiem księstwem Krakowskiem, rozporządzam co następuje:

Gminie Liski powiatu Kołomyjskiego pozwala się pobierać w latach 1872 i 1873 na pokrycie jej wydatków gminnych, dodatek do wszystkich podatków bezpośrednich [bez nadzwyczajnego dodatku] w wysokości trzydziestu dwóch (32 %).

Ks. Marszałek: Rozprawa otwarta. Nikt głosu nie żąda? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystąpimy do głosowania. Kto za przyjęciem tej ustawy zechce rękę podnieść. (Większość.) Ustawa przyjęta.

Sprawozdawca p. Skwarczyński (czyta):

U s t a w a

z dnia
obowiązująca w królestwie Galicyi i Lodomeryi

z wielkiem księstwem Krakowskiem z przyzwoleniem gminie Michałków powiatu Kołomyjskiego na pobór dodatków gminnych do podatków bezpośrednich.

Zgodnie z uchwałą Sejmu krajowego Mego królestwa Galicyi i Lodomeryi z wielkiem księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje:

Gminie Michałków powiatu Kołomyjskiego pozwala się pobierać w latach 1872 i 1873 na pokrycie jej wydatków gminnych, dodatek do wszystkich podatków bezpośrednich [bez nadzwyczajnego dodatku] w wysokości czterdziestu ośmiu (48 %).

Ks. Marszałek: Rozprawa otwarta. Nikt głosu nie żąda? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystąpimy do głosowania. Kto za przyjęciem tej ustawy zechce rękę podnieść. (Większość.) Ustawa przyjęta.

Sprawozdawca p. Skwarczyński czyta:

U s t a w a

z dnia
obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, z przyzwoleniem gminie Peczeniżyn powiatu Kołomyjskiego na pobór dodatków gminnych do podatków bezpośrednich.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Krajowego Mego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządzam co następuje:

Gminie Peczeniżyn powiatu Kołomyjskiego pozwala się pobierać w latach 1872 i 1873 na pokrycie jej wydatków gminnych, dodatek do wszystkich podatków bezpośrednich (bez nadzwyczajnego dodatku) w wysokości czterdziestu dziewięciu i pół ($49\frac{1}{2}$ %).

Ks. Marszałek: Rozprawa otwarta. Nikt głosu nie żąda? (nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystąpimy do głosowania. Kto za przyjęciem tej ustawy, zechce rękę podnieść. (większość) Ustawa przyjęta.

Sprawozdawca p. Skwarczyński czyta:

U s t a w a

z dnia
obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, z przyzwoleniem gminie Siemiakówce nad Prutem powiatu Kołomyjskiego na pobór dodatków gminnych do podatków bezpośrednich.

Zgodnie z uchwałą Sejmu krajowego Mego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządzam co następuje:

Gminie Siemiakówce nad Prutem, powiatu Kołomyjskiego pozwala się pobierać w latach 1872 i 1873 na pokrycie jej wydatków gminnych, dodatek do wszystkich podatków bezpośrednich (bez nadzwyczajnego dodatku) w wysokości trzydziestu trzech (33) %.

Ks. Marszałek: Rozprawa otwarta. Nikt głosu nie żąda? (nikt) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystąpimy do głosowania. Kto za przyjęciem tej ustawy, zechce rękę podnieść. (Większość) Ustawa przyjęta.

Sprawozdawca p. Skwarczyński czyta:

U s t a w a

z dnia

obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, z przyzwoleniem gminie Diatkowce powiatu Kołomyjskiego na pobór dodatków gminnych do podatków bezpośrednich.

Zgodnie z uchwałą Sejmu krajowego Megó Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządzam co następuje:

Gminie Diatkowce powiatu Kołomyjskiego pozwala się pobierać w roku 1872 na pokrycie jej wydatków gminnych, dodatek do wszystkich podatków bezpośrednich w wysokości trzydziestu (30) %.

Ks. Marszałek: Rozprawa otwarta. Nikt głosu nie żąda? (nikt) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystąpimy do głosowania. Kto za przyjęciem tej ustawy, zechce rękę podnieść. (większość). Ustawa przyjęta.

Sprawozdawca p. Skwarczyński czyta:

U s t a w a

z dnia

obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, z przyzwoleniem gminie Kniaźdwór, powiatu Kołomyjskiego, na pobór dodatków gminnych do podatków bezpośrednich.

Zgodnie z uchwałą Sejmu krajowego Megó Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządzam co następuje:

Gminie Kniaźdwór, powiatu Kołomyjskiego pozwala się pobierać w roku 1872 na pokrycie jej wydatków gminnych, dodatek do wszystkich podatków bezpośrednich w wysokości dwudziestu ośmiu (28) %.

Ks. Marszałek: Rozprawa otwarta. Nikt głosu nie żąda? (nikt) Gdy nikt głosu nie żąda,

rozprawa zamknięta, przystąpimy do głosowania. Kto za przyjęciem tej ustawy zechce rękę podnieść. (większość) Ustawa przyjęta.

Sprawozdawca p. Skwarczyński czyta:

U s t a w a

z dnia

obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem z przyzwoleniem gminie Matyjowce powiatu Kołomyjskiego na pobór dodatków gminnych do podatków bezpośrednich.

Zgodnie z uchwałą Sejmu krajowego Megó Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje:

Gminie Matyjowce, powiatu Kołomyjskiego pozwala się pobierać w roku 1872 na pokrycie jej wydatków gminnych, dodatek do wszystkich podatków bezpośrednich w wysokości dwudziestu sześciu i pół (26½) %.

Ks. Marszałek: Rozprawa otwarta. Nikt głosu nie żąda? (nikt) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystąpimy do głosowania. Kto za przyjęciem tej ustawy zechce rękę podnieść. (większość) Ustawa przyjęta.

Sprawozdawca p. Skwarczyński czyta:

U s t a w a

z dnia

obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem z przyzwoleniem gminie Piadyki powiatu Kołomyjskiego na pobór dodatków gminnych do podatków bezpośrednich.

Zgodnie z uchwałą Sejmu krajowego Megó Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządzam co następuje:

Gminie Piadyki powiatu Kołomyjskiego pozwala się pobierać w roku 1872 na pokrycie jej wydatków gminnych, dodatek do wszystkich podatków bezpośrednich w wysokości siedmdziesięciu trzech (73) %.

Ks. Marszałek: Rozprawa otwarta. Nikt głosu nie żąda? (nikt) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystąpimy do głosowania. Kto za przyjęciem tej ustawy zechce rękę podnieść. (większość) Ustawa przyjęta.

Sprawozdawca p. Skwarczyński (czyta):

S p r a w o z d a n i e

Wydziału krajowego względem petycji gminy Oleškowa powiatu Śniatyńskiego i gmin Porębek, Mi-

kuszowic i Halenowa powiatu Bielskiego, o zezwolenie na pobór wyższych dodatków do podatków bezpośrednich.

Wysoki Sejmie!

Wydział krajowy ma zaszczyt przedłożyć / . wysokiej Izbie petycję gminy Oleszkowa powiatu Śniatyńskiego, jako też petycję gmin Porębek, Mikuszowic i Halenowa powiatu Białeckiego, o pozwolenie na pobór wyższych dodatków do podatków bezpośrednich dla pokrycia ich wydatków gminnych. Dla pokrycia tych wydatków potrzebują rzeczony gminy, a mianowicie:

1. Oleszków powiatu Śniatyńskiego dodatków w wysokości . . . . . 49 pr.
2. Poręba powiatu Białeckiego dodatków w wysokości . . . . . 72 „
3. Mikuszowice powiatu Białeckiego dodatków w wysokości . . . . . 40¹/₂ „
4. Halenów powiatu Białeckiego dodatków w wysokości . . . . . 34¹/₂ „
podatków bezpośrednich bez nadzwyczajnych dodatków.

Wszystkie te gminy proszą o zezwolenie rzeczonych opłat na rok 1872, zaś gmina Halenów prócz tego o zezwolenie tychże także na lata 1873 i 1874, ponieważ jej wydatki pozostają rok rocznie niezmiennie.

Powołane petycje są poparte przez odnośne Reprezentacje powiatowe, a potrzeba zezwolenia na pobór tych opłat jest należyście uzasadniona. Wydział krajowy wnosi zatem:

1. Wysoki Sejm raczy uchwalić załączone projekta do ustaw.

Lwów dnia 25. października 1872.

U s t a w a

z dnia
obowiązująca w królestwie Galicyi i Lodomeryi
z wielkiem księstwem Krakowskiem
z przyzwoleniem gminie Oleszkowa powiatu Śniatyńskiego na pobór dodatków gminnych do podatków bezpośrednich.

Zgodnie z uchwałą Sejmu krajowego Mego królestwa Galicyi i Lodomeryi z wielkiem księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje:

Gminie Oleszkowa powiatu Śniatyńskiego pozwala się pobierać w roku 1872 na pokrycie jej wydatków gminnych, dodatek do wszystkich podatków bezpośrednich bez nadzwyczajnego dodatku w wysokości czterdziestu dziewięciu (49) %.

Ks. Marszałek: Rozprawa otwarta. Nikt głosu nie żąda? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystąpimy do głosowania. Kto za przyjęciem tej ustawy, zechce rękę podnieść. (Większość). Ustawa przyjęta.

Sprawozdawca p. Skwarczyński (czyta):

U s t a w a

z dnia
obowiązująca w królestwie Galicyi i Lodomeryi
z wielkiem księstwem Krakowskiem
z przyzwoleniem gminie Porębek powiatu Białeckiego na pobór dodatków gminnych do podatków bezpośrednich.

Gminie Porębek powiatu Białeckiego pozwala się pobierać w roku 1872 na pokrycie jej wydatków gminnych, dodatek do wszystkich podatków bezpośrednich (bez nadzwyczajnego dodatku) w wysokości siedmdziesięciu dwóch (72) pr.

Ks. Marszałek: Rozprawa otwarta. Nikt głosu nie żąda? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystąpimy do głosowania. Kto za przyjęciem tej ustawy, zechce rękę podnieść. (Większość). Ustawa przyjęta.

Sprawozdawca p. Skwarczyński (czyta):

U s t a w a

z dnia
obowiązująca w królestwie Galicyi i Lodomeryi
z wielkiem księstwem Krakowskiem
z przyzwoleniem gminie Mikuszowic powiatu Białeckiego na pobór dodatków gminnych do podatków bezpośrednich.

Zgodnie z uchwałą Sejmu krajowego Mego królestwa Galicyi i Lodomeryi z wielkiem księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje:

Gminie Mikuszowic powiatu Białeckiego pozwala się pobierać w roku 1872 na pokrycie jej wydatków gminnych dodatek do wszystkich podatków bezpośrednich bez nadzwyczajnego dodatku wysokości czterdziestu i pół (40¹/₂) %.

Ks. Marszałek: Rozprawa otwarta. Nikt głosu nie żąda? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda rozprawa zamknięta, przystąpimy do głosowania. Kto za przyjęciem tej ustawy, zechce rękę podnieść. (Większość). Ustawa przyjęta.

Sprawozdawca p. Skwarczyński (czyta):

U s t a w a

z dnia

obowiązująca w królestwie Galicyi i Lodomeryi z wielkiem księstwem Krakowskiem z przyzwoleniem gminie Halenowa powiatu Białeckiego na pobr dodatków gminnych do podatków bezpośrednich.

Zgodnie z uchwałą Sejmu krajowego Megó królestwa Galicyi i Lodomeryi z wielkiem księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje:

Gminie Halenowa powiatu Białeckiego pozwala się pobierać w latach 1872, 1873 i 1874 na pokrycie jej wydatków gminnych, dodatek do wszystkich podatków bezpośrednich (bez dodatku nadzwyczajnego) w wysokości trzydziestu czterech i pół (34½) %.

Ks. Marszałek: Rozprawa otwarta. Nikt głosu nie żąda? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystąpimy do głosowania. Kto za przyjęciem tej ustawy, zechce rękę podnieść. (Większość). Ustawa przyjęta.

Sprawozdawca p. Skwarczyński (czyta):

S p r a w o z d a n i e

Wydziału krajowego co do petycji kilku gmin o zezwolenie na pobór wyższych dodatków do podatków bezpośrednich.

Wysoki Sejmie!

Wydział krajowy ma zaszczyt przedłożyć wysokiej Izbie petycyę kilku gmin, o pozwolenie na pobór wyższych dodatków do podatków bezpośrednich, dla pokrycia ich wydatków w latach 1872, 1873 i 1874 — ponieważ ich wydatki są rok rocznie jednakowe, i niezmięnią się w latach wymienionych.

Dla pokrycia rzeczonych wydatków potrzebują te gminy a mianowicie:

1. Uhrynów dolny powiatu Stanisławowskiego dodatków w wysokości . . . . . 49 %
2. Obydów powiatu Kamioneckiego dodatków w wysokości . . . . . 76 „
3. Sapiężanka powiatu Kamioneckiego dodatków w wysokości . . . . . 55 „
4. Majdan stary powiatu Kamioneckiego dodatków w wysokości . . . . . 80 „
5. Hanunin powiatu Kamioneckiego dodatków w wysokości . . . . . 60 „
6. Sabinówka powiatu Kamioneckiego dodatków w wysokości . . . . . 90 „
7. Lisko powiatu Kamioneckiego dodatków w wysokości . . . . . 30 „

8. Romanówka powiatu Kamioneckiego dodatków w wysokości . . . . . 70% podatków bezpośrednich bez nadzwyczajnych dodatków.

Petycyę tych gmin są poparte przez odnośne Reprezentacyę powiatowe, a potrzeba zezwolenia na pobór tych opłat jest należycie uzasadniona.

Wydział krajowy wnosi zatem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączone projekta do ustaw.

Lwów dnia 25. października 1872.

U s t a w a

z dnia

obowiązująca w królestwie Galicyi i Lodomeryi z wielkiem księstwem Krakowskiem, z przyzwoleniem gminie Uhrynów dolny powiatu Stanisławowskiego na pobór dodatków gminnych do podatków bezpośrednich.

Zgodnie z uchwałą Sejmu krajowego Megó królestwa Galicyi i Lodomeryi z wielkiem księstwem Krakowskiem, rozporządzam co następuje:

Gminie Uhrynów dolny powiatu Stanisławowskiego pozwala się pobierać w latach 1872, 1873 i 1874 na pokrycie jej wydatków gminnych, dodatek do wszystkich podatków bezpośrednich (bez nadzwyczajnego dodatku) w wysokości czterdziestu dziewięciu (49) %.

Ks. Marszałek: Rozprawa otwarta. Nikt głosu nie żąda? (Nikt). Poddaję tę ustawę pod głosowanie. Kto się z nią zgadza zechce rękę podnieść. (Większość). Jest większość. Ustawa przyjęta.

Sprawozdawca p. Skwarczyński (czyta):

U s t a w a

z dnia

obowiązująca w królestwie Galicyi i Lodomeryi z wielkiem księstwem Krakowskiem, z przyzwoleniem gminie Obydów powiatu Kamioneckiego na pobór dodatków gminnych do podatków bezpośrednich.

Zgodnie z uchwałą Sejmu krajowego Megó królestwa Galicyi i Lodomeryi z wielkiem księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje:

Gminie Obydów powiatu Kamioneckiego pozwala się pobierać w latach 1872, 1873 i 1874 na pokrycie jej wydatków gminnych, dodatek do wszystkich podatków bezpośrednich (bez nadzwyczajnego dodatku) w wysokości siedmdziesięciu sześciu (76) %.

Ks. Marszałek: Rozprawa otwarta. Nikt głosu nie żąda? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda rozprawa zamknięta, przystąpimy do głosowania. Kto za przyjęciem tej ustawy zechce rękę podnieść. (Większość.) Ustawa przyjęta.

Sprawozdawca p. Skwarczyński (czyta):

U s t a w a

z dnia
obowiązująca w królestwie Galicji i Lodomeryi, z wielkiem księstwem Krakowskiem, z przyzwoleniem gminie Sapieżanka, powiatu Kamioneckiego na pobór dodatków gminnych do podatków bezpośrednich.

Zgodnie z uchwałą Sejmu krajowego Mego królestwa Galicji i Lodomeryi z wielkiem księstwem Krakowskiem, rozporządzam co następuje:

Gminie Sapieżanka, powiatu Kamioneckiego pozwala się pobierać w roku 1872, 1873 i 1874, na pokrycie jej wydatków gminnych, dodatek do wszystkich podatków bezpośrednich (bez nadzwyczajnego dodatku) w wysokości pięćdziesięciu pięciu (55%).

Ks. Marszałek: Rozprawa otwarta. Nikt głosu nie żąda? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystąpimy do głosowania. Kto za przyjęciem tej ustawy, zechce rękę podnieść. (Większość.) Ustawa przyjęta.

Sprawozdawca p. Skwarczyński (czyta):

U s t a w a

z dnia
obowiązująca w królestwie Galicji i Lodomeryi z wielkiem księstwem Krakowskiem z przyzwoleniem gminie Majdan stary, powiatu Kamioneckiego na pobór dodatków gminnych do podatków bezpośrednich.

Zgodnie z uchwałą Sejmu krajowego Mego królestwa Galicji i Lodomeryi z wielkiem księstwem Krakowskiem, rozporządzam, co następuje:

Gmina Majdan stary, powiatu Kamioneckiego pozwala się pobierać w roku 1872, 1873 i 1874 na pokrycie jej wydatków gminnych, dodatek do wszystkich podatków bezpośrednich (bez nadzwyczajnego dodatku): w wysokości osmdziesięciu (80) %.

Ks. Marszałek: Rozprawa otwarta. Nikt głosu nie żąda? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda rozprawa zamknięta, przystąpimy do głosowania.

Kto za przyjęciem tej ustawy, zechce rękę podnieść. (Większość.) Ustawa przyjęta.

Sprawozdawca p. Skwarczyński (czyta):

U s t a w a

z dnia
obowiązująca w królestwie Galicji i Lodomeryi z wielkiem księstwem Krakowskiem, z przyzwoleniem gminie Hanunin, powiatu Kamioneckiego na pobór dodatków gminnych do podatków bezpośrednich.

Zgodnie z uchwałą Sejmu krajowego Mego królestwa Galicji i Lodomeryi z wielkiem księstwem Królewskim, rozporządzam, co następuje:

Gminie Hanunin, powiatu Kamioneckiego pozwala się pobierać w r. 1872, 1873 i 1874 na pokrycie jej wydatków gminnych do wszystkich podatków bezpośrednich (bez nadzwyczajnego dodatku) w wysokości sześćdziesięciu (60) %.

Ks. Marszałek: Rozprawa otwarta. Nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystąpimy do głosowania. Kto za przyjęciem tej ustawy, zechce rękę podnieść. (Większość.) Ustawa przyjęta.

Sprawozdawca p. Skwarczyński (czyta):

U s t a w a

z dnia
obowiązująca w królestwie Galicji i Lodomeryi z wielkiem księstwem Krakowskiem z przyzwoleniem gminie Sabinówka, powiatu Kamioneckiego, na pobór dodatków gminnych do podatków bezpośrednich.

Zgodnie z uchwałą Sejmu krajowego Mego królestwa Galicji i Lodomeryi z wielkiem księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje:

Gminie Sabinówka, powiatu Kamioneckiego, pozwala się pobierać w roku 1872, 1873 i 1874 na pokrycie jej wydatków gminnych dodatek do wszystkich podatków bezpośrednich (bez nadzwyczajnego dodatku) w wysokości dziewięćdziesięciu (90) %.

Ks. Marszałek: Rozprawa otwarta. Nikt głosu nie żąda? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda rozprawa zamknięta, przystąpimy do głosowania. Kto jest za przyjęciem tej ustawy zechce rękę podnieść. (Większość.) Ustawa przyjęta.

Sprawozdawca p. Skwarczyński (czyta):

U s t a w a

z dnia
obowiązująca w królestwie Galicji i Lodomeryi z wielkiem księstwem Krakowskiem z przyzwoleniem

gminie Lisko powiatu Kamioneckiego na pobór dodatków gminnych do podatków bezpośrednich.

Zgodnie z uchwałą Sejmu krajowego Megu królestwa Galicyi i Lodomeryi z wielkiem księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje:

Gminie Lisko, powiatu Kamioneckiego, pozwala się pobierać w roku 1872, 1873 i 1874 na pokrycie jej wydatków gminnych dodatek do wszystkich podatków bezpośrednich (bez nadzwyczajnego dodatku w wysokości trzydziestu (30) %.

Ks. Marszałek: Rozprawa otwarta. Nikt głosu nie żąda? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda rozprawa zamknięta, przystąpimy do głosowania. Kto jest za przyjęciem tej ustawy zechce rękę podnieść. (Większość.) Ustawa przyjęta.

Sprawozdawca p. Skwarczyński (czyta):

U s t a w a

z dnia

obowiązująca w królestwie Galicyi i Lodomeryi z wielkiem księstwem Krakowskiem z przyzwoleniem gminie Romanówka, powiatu Kamioneckiego, na pobór dodatków gminnych do podatków bezpośrednich.

Zgodnie z uchwałą Sejmu krajowego Megu królestwa Galicyi i Lodomeryi z wielkiem księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje:

Gminie Romanówka, powiatu Kamioneckiego, pozwala się pobierać w roku 1872, 1873 i 1874 na pokrycie jej wydatków gminnych do wszystkich podatków bezpośrednich (bez nadzwyczajnego dodatku) w wysokości siedemdziesięciu (70) %.

Ks. Marszałek: Rozprawa otwarta. Nikt głosu nie żąda? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda rozprawa zamknięta, przystąpimy do głosowania. Kto jest za przyjęciem tej ustawy zechce rękę podnieść. (Większość.) Ustawa przyjęta.

Sprawozdawca p. Skwarczyński (czyta):

Sprawozdanie

Wydziału krajowego co do petycji gmin Mostów wielkich, Mierzwic i Wiesenbergu, położonych w powiecie Żółkiewskim, o zezwolenie na pobór wyższych dodatków bezpośrednich.

Wysoki Sejmie!

Wydział krajowy ma zaszczyt przedłożyć Wysokiej Izbie petycje gmin Mostów wielkich, Mierzwic i Wiesenbergu, położonych w powiecie Żółkiewskim, o zezwolenie na pobór wyższych dodatków do podatków bezpośrednich na pokrycie wydatków gminnych z lat 1872 i 1873.

Dla pokrycia tych wydatków potrzebują gminy te, a mianowicie:

1. Wielkie Mosty dodatków w wysokości 59% za rok 1872, zaś w wysokości 40% za rok 1873.
2. Mierzvice dodatków w wysokości 30%.
3. Wiesenberg dodatków w wysokości 82% do podatków bezpośrednich bez nadzwyczajnych dodatków.

Petycje tych gmin są poparte przez Reprezentację powiatową, a potrzeba zezwolenia na pobór tych opłat jest należycie uzasadnioną.

Wydział krajowy wnosi zatem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączone projektu do ustaw.

We Lwowie dnia 25 października 1872.

U s t a w a

z dnia

obowiązująca w królestwie Galicyi i Lodomeryi z wielkiem księstwem Krakowskiem z przyzwoleniem gminie Mostów wielkich, powiatu Żółkiewskiego, na pobór dodatków gminnych do podatków bezpośrednich.

Zgodnie z uchwałą Sejmu krajowego Megu królestwa Galicyi i Lodomeryi z wielkiem księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje:

Gminie Mostów wielkich, powiatu Żółkiewskiego, pozwala się pobierać na pokrycie jej wydatków gminnych dodatek do wszystkich podatków bezpośrednich (bez nadzwyczajnego dodatku) a mianowicie w roku 1872 w wysokości pięćdziesięciu dziewięciu (59) %, w roku 1873 zaś w wysokości czterdziestu (40) % rzeczonych podatków.

Ks. Marszałek: Rozprawa otwarta. Nikt głosu nie żąda? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda rozprawa zamknięta, przystąpimy do głosowania. Kto jest za przyjęciem tej ustawy zechce rękę podnieść. (Większość.) Ustawa przyjęta.

Sprawozdawca p. Skwarczyński (czyta):

U s t a w a

z dnia

obowiązująca w królestwie Galicyi i Lodomeryi z wielkiem księstwem Krakowskiem z przyzwoleniem gminie Mierzwica, powiatu Żółkiewskiego, na pobór dodatków gminnych do podatków bezpośrednich.

Zgodnie z uchwałą Sejmu krajowego Megu królestwa Galicyi i Lodomeryi z wielkiem księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje:

Gminie Mierzwica, powiatu Żółkiewskiego, pozwala się pobierać w latach 1872 i 1873 na po-

krycie jej wydatków gminnych dodatek do wszystkich podatków bezpośrednich w wysokości trzydziestu (30) %.

Ks. Marszałek: Rozprawa otwarta. Nikt głosu nie żąda? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda rozprawa zamknięta, przystąpimy do głosowania. Kto jest za przyjęciem tej ustawy zechce rękę podnieść. (Większość.) Ustawa przyjęta.

Sprawozdawca p. Skwarczyński (czyta):

U s t a w a

z dnia
obowiązująca w królestwie Galicyi i Lodomeryi z wielkiem księstwem Krakowskiem z przyzwoleniem gminie Wiesenberg, powiatu Żółkiewskiego, na pobór dodatków gminnych do podatków bezpośrednich.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Meo królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z wielkiem księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje:

Gminie Wiesenberg, powiatu Żółkiewskiego, pozwala się pobierać w latach 1872 i 1873 na pokrycie jej wydatków gminnych, dodatek do wszystkich podatków bezpośrednich w wysokości ośmdziesięciu dwóch (82) %.

Ks. Marszałek: Rozprawa otwarta. Nikt głosu nie żąda? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda rozprawa zamknięta, przystąpimy do głosowania. Kto jest za przyjęciem tej ustawy zechce rękę podnieść. (Większość.) Ustawa przyjęta.

P. Skwarczyński: Wnoszę; Wysoka Izba raczy powyższe projekta ustaw przyjąć w 3ciem czytaniu bez czytania.

Ks. Marszałek: Kto się zgadza z tem, aby przystąpić do 3go czytania tych projektów do ustaw bez czytania, zechce rękę podnieść. (Większość.) Przyjęty.

Kto się zgadza z przyjęciem tych ustaw w 3ciem czytaniu zechce rękę podnieść. (Większość.) Zatem wszystkie ustawy przyjęte. Przystępujemy do sprawozdania komisji petycyjnej, p. Piliński ma głos.

Sprawozdawca p. Piliński. Najpierw jest petycja Towarzystwa krakowskiego gospodarzo-rolniczego o przyznanie zapomogi a właściwie pożyczki zwrotnej dla zachodniej części kraju i dla wielkiego księstwa Krakowskiego. (Czyta petycję):

Wysoki Sejmie!

Towarzystwo rolnicze krakowskie jako orędownik interesów rolniczych zachodniej części Galicyi i W. X. Krakowskiego, poczytuje za swój obowiązek przedstawić Wysokiemu Sejmowi smutne obecne położenie gospodarzy w tej części kraju.

Bezprzykładny nieurodzaj i rozliczne klęski elementarne spowodowały stan ten, tem smutniejszy, iż dotyka prawie ogółu gospodarstw i nietylko gospodarzy zupełnie tegorocznych dochodów pozbawia, ale źródłom produkcji rolniczej upadkiem a krajowi klęską głodu zagraża, jeżeli wysoki Sejm rychło użycia stosownych zaradczych środków uchwalić raczy.

Nagłość sprawy i krótkość czasu nie pozwalają nam oprzeć na razie niniejszego przedstawienia szczegółowemi datami, których zestawieniem wszakże, o ile nam wiadomo tak z własnego popędu jak i na prośbę naszego Towarzystwa zajmują się gorliwie władze ausionomiczne i które też niewątpliwie stan rzeczy należyście wyświecą. Zanim to nastąpi niech nam wolno będzie poprzestać na treściwem przedstawieniu przyczyn i skutków.

Już upłyniona zima w niekorzystnych dla rolnictwa rozpoczęła się warunkach. Wskutek spadnięcia śniegów na niezamarzniętą rolę, oziminy, jak wiadomo niezmiernie ucierpiały, tak, że bardzo znaczną ich część, mianowicie żyta przyorać musiano. Nadzwyczaj wczesna i gorąca wiosna przy obfitej wilgoci z zimy w gruncie pozostałej sprawiła, że oziminy już znacznie przez zimę uszkodzone należyście rozwinąć się i rozkrzewić nie mogły a tylko wybijały i wątłe wydały rośliny. Przytem z powodu nieustannych od końca maja deszczów kwitnienie żyta i pszenicy w bardzo niekorzystnych odbyło się warunkach. Wskutek tych wszystkich nieprzyjaznych wpływów klimatycznych, rezultat zbiorów oziminy, tak się okazał niepomyślnym, iż wedle już dotąd zebranych wiadomości śmiało twierdzić można, że w zachodniej części Galicyi plon tegoroczny żyta w przecięciu zaledwie połowę normalnego plonu wynosi. Do tego mianowicie przemocą jest przewznie tak pośledniego gatunku, że przynajmniej połowa tego co zebrano nie może być użytą na handel; a wielką część zasiewów ozimych uskuteczniono tu zagranicznym ziarnem.

Wobec tak smutnego rezultatu zbiorów ozimych piękny stan zasiewów wiosnianych pocieszał nadzieją że zbiór ich w części przynajmniej klęskę w oziminach doznać wynagrodzi. Lecz te nadzieje zupełnie zniweczyły zawzięte w tym roku na kraj

nasz żywioły. W początkach sierpnia niesłychane tak co do gwałtowności jak i rozciągłości swej gradowe burze zniszczyły niezbrane jeszcze jarzyny, szczególnie w całym pasie Powiśla od Krakowa aż do ujścia Sanu, wywracając przytem budynki i drzewa niszcząc owoce i zabijając drobniejsze domowe zwierzęta. W końcu zaś sierpnia w skutek nadzwyczaj ulewnych i długotrwałych deszczów wezbrane do niezmiernej wysokości wody nie tylko zniszczyły zbiory, pozabierały budynki i pozrywały drogi ale oraz znaczne przestrzenie pól uprawnych częścią w głębokie przemieniły parowy, częścią zerwały z nich urodzajną powierzchnię, lub ją też grubą warstwą piasku i kamieni pokryły. Aby dać miarę rozciągłości tej klęski przytoczymy, że dotknięte nią zostały porzeczka Biały, Soły, Skawy, Raby, Dunajca, Wisłoki i wpadających do nich mniejszych rzek i strumieni a woda na Wiśle do rzadkiej doszedłszy wysokości w wielu miejscach przerwała tamy i milowe zalała przestrzenie.

Dla uzupełnienia smutnego obrazu tego-rocznych stosunków gospodarskich naszego kraju dodać jeszcze musun, że z powodu ciągłych deszczów siana i koniczyny w znacznej części zupełnie zgniły w ogóle zaś sprzątnięte zostały w takich warunkach, iż nietylko bardzo lichą paszę co do gatunku stanowią ale nawet przez jej użycie zagrażają rozwinięciem się zgubnych chorób między żywym inwentarzem.

Kartofle również, ten przeważny środek pożywienia naszego ludu wiejskiego i jego ostatnia w latach nieurodzaju ucieczka wskutek nadzwyczajnej wilgoci miejscami zupełnie już w gruncie wygniły a w ogóle zebrana szczupła część spodziewanego plonu kartofli tak się w najsuchszych nawet piwnicach psuje, że w wielu miejscowościach trudno je będzie do wiosny przechować.

Obraz powyższy, w którego skreśleniu unikaliśmy starannie wszelkiej przesady, tak że słusznie obawiać się można, aby przy bliższym zbadaniu szczegółów nie okazał się w wielu okolicach w uie-równie smutniejszym świetle, wystarczy niewątpliwie do zwrócenia światłej uwagi Wysokiego Sejmu na konieczność użycia wszelkich możebnych środków zmierzających do skutecznego odwrócenia następstw tylu dotkliwych klęsk, jakimi kraj nasz w tym roku został nawiedzony.

Nie można się łudzić; klęska głodu ze wszelkiemi jego następstwami, groźniejszymi jeszcze przy wzmagającym się obecnie rozprzężeniu wszystkich moralnych stosunków zagraża niechybnie zachodniej części Galicyi i okregowi Krakowskiemu. Śmiało

powiedzieć można, że w wielu okolicach już dziś niedostatek uczuwać się daje. Przeważnej części większych właścicieli i dzierzawców dochód tegoroczny nawet na opłacenie podatków nie starczy. Zagrożeni upadkiem własnych gospodarstw, zmuszeni są ograniczyć się do najkonieczniejszych wydatków; a sami potrzebując pomocy, nietylko udzielić jej biedniejszym włościanom, ale nawet zwykłego zarobku ludności wiejskiej dać nie będą w stanie tam zwłaszcza, gdzie niedobór pochłonie kapitał obrotowy, a wzmagą się trudność zaciągnięcia pożyczki pod przystępnymi dla rolnika warunkami, tem bardziej, gdy skutkiem dającego się obecnie uczuwać w świecie finansowym braku pieniędzy, stopa procentowa w ogóle coraz bardziej się podnosi, nawet w transakcyach przedstawiających wszelką rękojmię pewności.

Zbytecznem byłoby dowodzić, że rolnictwo jest podstawą i najgłówniejszem źródłem bogactwa narodowego, że je więc pielegnować i wspierać a w danym razie wszelkiemi środkami od upadku ratować należy. Rozmiary klęsk dotykających gospodarstwo rolne, są wprawdzie zazwyczaj bardzo znaczne i wymagające szybkiego ratunku. Z drugiej wszakże strony, jak nas poucza codzienne doświadczenie, udzielona gospodarstwom rolnym pomoc nietylko znajduje w nich samych rzeczywistą i silną rękojmię bezpieczeństwa, ale jeżeli daną będzie w dostatecznej mierze, tak aby rychło złemu zapobiedz, i do podźwignięcia się tych gospodarstw skutecznie posłużyć zdołała, to niewątpliwie bez trudności i szybciej może być zwróconą, niż do jakiegokolwiek innego skierowana celu.

W uzasadnionem też przekonaniu a raczej pewności, iż wysoki Sejm z całą usilnością zająć się raczy tą nagłą sprawą rolnictwa krajowego i nie przesądzając bynajmniej najskuteczniejszych bez wątpienia środków, jakie ku jego ratunkowi przedsięwzięcie, ośmielamy się upraszać wysoki Sejm:

1. o rychłe obmyślenie potrzebnych funduszków na udzielenie pożyczek na mierny procent z umorzeniem gospodarzom dającym odpowiedną rękojmię zadośćuczynienia swym zobowiązaniom;

2. o obmyślenie potrzebnych funduszków na przedsięwzięcie robót publicznych, mianowicie budowy dróg na szersze rozmiary, celem dania zarobku ludności wiejskiej.

Z Komitetu c. k. Towarzystwa gospod. rolniczego.

Kraków 4. listopada 1872.

Sprawa jest tej doniosłości że sędzę, iżby w całości mogła być odczytana. Komisya petycyjna w tym względzie następujące wysokiemu Sejmowi przedstawia Sprawozdanie: Sprawozdanie komisji petycyjnej w sprawie petycji Towarzystwa gospodarczo-rolniczego Krakowskiego i Rady powiatowej Dąbrowskiej o udzielenie pożyczki z powodu nieurodzaju i klęsk elementarnych. Dla tego „Dąbrowskiej“ ponieważ jest także podanie Rady pow. Dąbrowskiej która niejako tymsamem jest objęta; więc Sprawozdanie to rozciąga się na obiedwie te petycje. (Czyta dalej).

Petycja Towarzystwa gospodarczo-rolniczego Krakowskiego w imieniu interesów rolniczych zachodniej części Galicyi i wielkiego księstwa Krakowskiego wniesiona, tak wierny przedstawia obraz nieurodzaju i klęsk elementarnych jakimi zachodnia część kraju naszego w tym roku dotknięta została, że do tego smutnego już prawie nie dostać nie pozostaje, chyba to że rok ten poprzedzony był całym szeregiem lat nieurodzajnych, przeplatających klęskami elementarnymi, że zastał mienie gospodarzy wiejskich nader nadwątlone któremu tym sroższy cios zadał. Że w tak nadzwyczajnych wypadkach tylko nadzwyczajne doraźne, zastosowane do rozmiaru nieszczęścia środki zaradcze jedynie skuteczny mogą przynieść ratunek jest rzeczą niewątpliwą. Rozchodzi się tylko o to czy kraj posiada tak rozległe do dyspozycji fundusze by były zdolne sprostać rozmiarowi klęski. Nie przesądzażając w tym względzie uznania wysokiego Sejmu, komisya petycyjna zwraca zarazem uwagę na inny środek zaradczy, który jak się spodziewać można w tym nadzwyczajnym wypadku mógłby być nader skutecznym t. j. na pożyczkę rządową z funduszków Państwa. Nie tylko bowiem każdego Rządu obowiązek opieki nad mieniem i dobrobytem rządzonych, ale nadewszystko własny interes rządu przemawia za tem aby rządzeni nie byli nigdy postawieni w warunkach niemożności płacenia podatków.

Wysoki c. k. Rząd poczuwał się rzeczywiście do tego obowiązku, bo jest w tym względzie precedens z lat ubiegłych uiedawno; gdy bowiem straszna klęska powodzi w r. 1867 nawiedziła zachodnią część kraju naszego rząd udzielił pożyczkę zwrotną dla dotkniętych powodzią. Można więc żywić nadzieję że podobne powody i tym razem podobny osiągną skutek.

Zdaniem komisji petycyjnej jest rzeczą Wysockiego Sejmu wyjednanie na właściwej drodze u

wysokiego Rządu pożyczki zwrotnej dla zachodniej części kraju wraz z wielkiem księstwem Krakowskim odpowiednej rozmiarowi klęski. Dla oznaczenia właściwej cyfry pożyczki wypadaloby, by Wysoki Sejm zavezwał Wydział krajowy do zebrania dotyczących dat w okolicach klęską dotkniętych za pośrednictwem Rad powiatowych. Pospiech szczególnie jest w tej sprawie wskazany aby ta sprawa pożyczki mogła przyjść przy układaniu budżetu pod obrady Rady Państwa, co przed końcem b. r. ma nastąpić.

Co się zaś tyczy drugiego punktu petycji Towarzystwa gospodarczo-rolniczego Krakowskiego wyrażająca potrzebę zarobku dla ludności okolic klęskami nawiedzonych wypadaloby czuwać by fundusze Państwa na budowy wodne dla Galicyi przeznaczone rzeczywiście na ten cel w zupełności wydane były, oraz by roboty około wałów Wisły i rzek doń wpadających z całą energią wcześniej na wiosnę rozpoczęte w ten sposób były prowadzone, by przez przyjęcie większej ilości robotników, fundusz roczny na te roboty prelinowany w miesiącach tak zwanego przednowku przeważnie mógł być wydanym, nie mniej by roboty koło dróg krajowych i powiatowych, w okolicach klęską dotkniętych wcześniej na wiosnę rozpoczęte, w ten sam sposób prowadzone były.

Co się zaś tyczy petycji Rady powiatowej Dąbrowskiej o pożyczkę 50.000 złr. w. a. z tych samych powodów wniesionej, to ta jako objęta petycją Towarzystwa gospodarczo-rolniczego Krakowskiego razem z nią byłaby załatwioną.

Dnia 12. listopada 1872.

Ks. Marszałek: Rozprawa otwarta.

Sprawozdawca p. Piliński: Za pozwoleniem ja wniosek odczytam.

Na podstawie tych uwag komisji petycyjnej następujące do sejmu robię wniosek:

Oдноśnie do przytoczonych w sprawozdaniu uwag komisya petycyjna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Uznając nagłą potrzebę pożyczki Wydział krajowy na podstawie zebranych dat od dotyczących Wydziałów Rad powiatowych zachodniej części kraju i wielkiego księstwa Krakowskiego, wyjedna od wys. Rządu odpowiedną pożyczkę zwrotną dla dotkniętych klęską mieszkańców.

II. Wezwać c. k. Namiestnictwo o wczesne i energiczne rozpoczęcie robót około wałów Wisły

i rzek doń wpadających przy udziale jak najliczniejszych robotników w czasie przednowku.

III. Polecieć Wydziałowi krajowemu aby zaraz na wiosnę rozpoczął i prowadził roboty około dróg publicznych w okolicach kłęską dotkniętych.

Ks Marszałek: Rozprawa otwarta p. Krzeczunowicz ma głos:

P. Krzeczunowicz: Zapytuję szanownego sprawozdawcę około jakich dróg Wydział krajowy ma robić. Trzeba nam więc objaśnić czy w tych powiatach są drogi krajowe, około których te roboty miały by być przedsięwzięte.

Sprawozdawca p. Piliński: Jest droga z Tarnowa do Szczucina, która już na wiosnę może być rozpoczęta.

P. Zyblikiewicz: Proszę o głos.

Ks. Marszałek: p, Zyblikiewicz ma głos.

P. Zyblikiewicz: Proszę, aby tę sprawę odesłano do komisji budżetowej, zwłaszcza, że idzie o rzecz tak ważną jak o pożyczkę, pożyczkę od rządu, która nawet nie wiem, kiedyby mogła być zaciągnięta, bo wiadomo, że rząd pożyczki może udzielić tylko za uchwałą rady państwa, a rada państwa nie jest zwołana. Zdaje mi się, że sprawa ta nie jest dostatecznie przygotowaną, abyśmy mogli nad nią dziś obradować, dlatego wnoszę, aby ją odesłać do komisji budżetowej. Nadto proszę bióra marszałkowskiego, aby wszystkie sprawy dotyczące się finansów, bez wyjątku były odesłane do komisji nie powiem budżetowej, lecz finansowej. Komisja budżetowa musi zawsze czekać, aż z innych komisji ponadchodzą sprawy, mające z finansami do czynienia. Kiedy będzie mogła komisja finansowa wystąpić z budżetem, nie jest wiadomo, bo nie wiadomo jaki jest stan spraw znajdujących się w rozmaitych komisjach. Proszę więc, aby wszystkie sprawy, które mają do czynienia z finansami krajowemi, były odsyłane nie do innych komisji, lecz tylko do komisji finansowej i wnoszę to samo specjalnie co do w mowie będącej sprawy, aby ją odesłać do komisji budżetowej.

P. hr. Wodzicki: Proszę o głos.

Ks. Marszałek: P. Wodzicki ma głos.

P. hr. Wodzicki: O ważności przedmiotu, o którym traktuje petycja, szanowni panowie już przekonaliście się. W dalsze jej szczegóły nie będę wchodził tem bardziej, że jak wtedy towarzystwo

rolnicze tak dziś i ja nie jestem w stanie dać bliższych dat statystycznych, któreby wykazały rozmiar tej kłęski w zachodniej części kraju naszego. Wiecie panowie, na jakie trudności natrafia zbieranie dat, tu trzeba ludzi uzdolnionych i fachowych. Towarzystwo więc w nagłym położeniu, w jakim się obecnie znajduje udało się do Sejmu z petycją. Zdaje mi się, że gdybyśmy pierwszą część wniosku komisji petycyjnej przyjęli niebyłoby to niczem innym jak tylko przejściem do porządku dziennego. Ponieważ wiem dokładnie że oprócz petycji Rady powiatowej Dąbrowskiej nadejdzie jeszcze wiele innych petycji tego rodzaju od innych Rad powiatowych, to sądzę, że petycję Towarzystwa rolniczego w powiecie Dąbrowskim należałoby jak to już poseł Zyblikiewicz wykazał, przestać komisji budżetowej. Jeżeli ta się przekona że pomoc od Sejmu jest możebna, to uczyni co uzna za stosowne i wtedy inne komisje nie będą potrzebowały wskazywać jakichś dróg, które petentów często niezadawalniają. Wnoszę więc jeszcze raz aby petycja w mowie będąca została odesłana do komisji budżetowej.

Ks. Marszałek: Nikt więcej głosu nie żąda? (Nikt.) Rozprawa zamknięta. Sprawozdawca ma głos.

Sprawozdawca p. Piliński: Komisja petycyjna powodowała się myślą, że ta petycja do jej kompetencji należy. Nie chodzi tu o fundusz krajowy, lecz o pożyczkę rządową. Co się tyczy meritum rzeczy wnoszę, aby Wydział powiatowy jeszcze raz tę rzecz zbadał. Gdyby się z relacji Rady powiatowej wykazało, że ta kwestya jest tak groźną i dla kraju kłęskami zagrażającą, w takim razie nie ma co debatować czy ta kwestya należy do komisji budżetowej krajowej, ponieważ jest wniosek aby się udać o pomoc do państwa. Z tego powodu komisja petycyjna sądziła, że była zupełnie kompetentną wnieść tu swoje wnioski i obecnie przy tem obstaże, aby sprawa ta mogła być załatwiona w tej drodze, jak komisja petycyjna przedstawia.

Ks. Marszałek: Przystąpimy do głosowania. Są dwa wnioski, jeden komisji, drugi posła Zyblikiewicza i p. Wodzickiego, aby ten przedmiot odesłać do komisji budżetowej. Ten wniosek najprzód poddam pod głosowanie. Kto się zgadza z wnioskiem posła Zyblikiewicza i Wodzickiego, aby ten przedmiot odesłać do komisji budżetowej, zechce wstać. (Większość.) Jest przyjęty.

Teraz muszę odpowiedzieć posłowi Zyblikiewiczowi, który żądał, aby odsyłać każdy wniosek, gdzie idzie o pieniądze do komisji finansowej. Jest w tem

ta trudność, że wszystkie wnioski i wszystkie petycje redukują się zawsze na pieniądze. Tym sposobem poszłoby wszystko do komisji finansowej. Gdzie więc potrzeba zdania co do rzeczy samej, sądzę że lepiej będzie, aby dotyczące sprawy szły najprzód do właściwych komisji a potem dopiero do komisji finansowej, która powie o ile wykonanie każdej sprawy ze względów finansowych jest możebnem. Jeżeli odeślemy wszystko do komisji finansowej, natenczas będzie miała zajęcie tylko jedna komisja finansowa.

P. Zyplikiewicz: Ja niemyślałem, tej rzeczy prowadzić, aż do takiej ostateczności. I tak co do spraw, do których są specjalne komisje ad hoc, jak na przykład komisja drogowa, nie żądałbym aby odnośnych spraw nie odsyłać do tychże, ale mam na myśli, aby sprawy ogólniejszej natury dla których niema komisji specjalnych odsyłane były do komisji finansowej.

Ks. Marszałek: Tak z początku robiliśmy ale później żądała komisja petycyjna, aby petycje przechodziły przez jej ręce, a ona odsyłała takowe według uznania do komisji finansowej. Czy mam wniosek p. Zyplikiewicza poddać pod głosowanie?

P. Zyplikiewicz: Nie. Ja tylko tę uwagę zrobiłem i podałem ją jedynie do bióra Marszałkowskiego.

Sprawozdawca p. Jaworski (czyta):

Wysoki Sejmie!

Miasto Jasło mając szczupły majątek nieruchomości, a dochody zaledwie roczną sumę 6.944 zł. 68 ct. przynoszące, główną bowiem część kapitału zakładowego, stanowią koszary żadnych korzyści nie dające, powzięło myśl założenia szkoły średniej ofiarując na utrzymanie tejże całe swe mienie. W roku 1868 dozwolono otwarcia niższego gimnazjum, a w roku 1871, już okazał się brak funduszków na pokrycie kosztów utrzymania czwartej klasy. Prośba Rady powiatowej o udzielenie subwencji na ten cel nie została uwzględnioną przez wysoki Wydział krajowy. Pomimo, że rząd z powodu projektowanej ugody z naszym krajem, wszelkimi siłami od podniesienia sumy wydatków dla Galicyi przenoszonych uchylić się stara, to jednakże miasto wśród tak trudnych okoliczności, bez poparcia czyjegokolwiek, a wyłącznie własnymi gorliwymi staraniami, nie tylko zdołało osiągnąć subwencję z funduszków państwa, ale nadto, i co najważniejsze uzyskało zezwolenie ministerstwa: przeobrażenia gimnazjum humanitarne, na pełne realne.

Obecnie już otwarta piąta klasa. A ponieważ całe podkarpacie na sześćdziesiąt mil rozciągające się, pozbawione jest szkoły realnej zupełnej, przeto młodzież nawet najuboższa dla małej odległości od punktu środkowego, jakim jest Jasło, ze wszystkich stron licznie pospieszyła zająć ławy szkolne tak, iż szczupłe izby domu miejskiego z wielką trudnością pomieścić ją mogą. Dla tego też miasto bez żadnych prawie zasobów, rozpoczyna budowę domu dla ośmioklasowego gimnazjum realnego, którego koszt niezawodnie przewyższy znacznie wartość całego majątku gminnego. Ta szczerza chęć miasta, dorzucenia choć małej odrobiny do dzwignięcia ogólnej oświaty w kraju naszym, nie może znaleźć dostatecznego poparcia w tutejszej okolicy ubogiej, a corocznie nawidzanej różnorodnemi kłeskami elementarnemi. Dzisiaj każda jednostka indywidualna, mająca poczucie dobra dla kraju, widzi silną potrzebę wszechstronnej oświaty nawet w najniższych warstwach społeczeństwa naszego, bo ta tylko zapewnić może, ogólny dobrobyt, dać wzrost, trwałość i potęgę na gruntownych podstawach opartą; a zarazem niszczyć występki i niemoralność wszczepi w serca miłość dla kraju i zasady religijno-moralne, których tak wielki niedostatek okazuje się u ludu naszego.

Gimnazjum jasielskie, właśnie tą klasą ludności jest przeważnie zapełnione; w duchu więc terażniejszych ogólnych dążeń, ze wszech miar zasługuje na pomoc od kraju. Wyżej wzmiankowanemi okolicznościami spowodowana Rada powiatowa jasielska na posiedzeniu dnia 8. października r. b. uchwaliła wnieść niniejszą petycję do wysokiego Sejmu, aby gminie miasta Jasła, na budowę domu mającego pomieścić pełne gimnazjum realne, udzieloną została subwencja z funduszków krajowych w kwocie dziesięć tysięcy złr. w dwóch ratach wypłacalna to jest w roku 1873 i 1874.

Z reprezentacji powiatowej.

Jasło dnia 30. października 1872.

Prezes: Ant. Lisowiecki m. p. Członkowie Wydziału: Lud. Dyonizy Stoeger m. p., ks. Jan Kopystyński m. p.

Komisja petycyjna zatem wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Przyznaje się miastu Jasła subwencja z funduszków krajowych w kwocie 10.000 złr. w. a. w dwóch ratach po 5.000 złr. w. a. wypłacalna w roku 1873 i 1874 na budowę domu mającego pomieścić pełne 8mio klasowe gimnazjum.

Ks. Marszałek: Rozprawa otwarta.

P. Grocholski: Proszę o głos.

Ks. Marszałek: P. Grocholski ma głos.

P. Grocholski: Ja wnoszę, aby ten przedmiot odesłać do komisji szkolnej. Kiedy jeszcze byłem członkiem Wydziału krajowego miasto Jasło wystąpiło z żądaniem popierania założenia gimnazjum w Jasle nie zaś w Krośnie. Wówczas miasto Jasło wykazywało, że ma odpowiednie fundusze i skłoniło Wydział krajowy do tego, że poparł Jasło a nie Krosno. Następnie starało się Jasło o fundusz u ministra z kasy państwowej. Tam sądzę musiało Jasło dać pewną jakąś rękojmię, że dom postawi, że ma na to odpowiednie fundusze, bo inaczej wątpię, aby mu dana była ta subwencja, o której sprawozdawca mówi.

Otóż sądzę, że zbadanie tego wszystkiego musi koniecznie nastąpić pierwej, zanim Sejm się zechce zdecydować na udzielenie takiej subwencji. Tutaj więcej chodzi o zasadę niż o rzecz samą; nie chodzi o 10.000 złr., lecz chodzi o to, że gdy się da na budowę domu szkolnego, w jednym mieście dla czego by się następnie wszystkim innym miastom ta zapomoga nie należała. Dziś nie umiałbym powiedzieć, czy ma się dać lub nie, sądzę, że koniecznie potrzeba zbadać te wszystkie okoliczności i dla tego proszę, ażeby Wysoka Izba raczyła tę petycję odesłać w tym celu do komisji edukacyjnej.

P. Trzeciecki: Proszę o głos.

Ks. Marszałek: Poseł Trzeciecki ma głos.

P. Trzeciecki: Po przemówieniu posła Grocholskiego zdaje mi się, że nichym przeciwko wnioskowi posła Grocholskiego powiedzieć nie mógł, i gdy ten mi przedmiot, jako dawniejszemu mieszkańcowi z pod Jasła jest dokładnie znany, pozwolę sobie zrobić kilka uwag w tej sprawie. Położenie gimnazjum i inne okoliczności są tak sprzyjające, że bardzo wątpię ażeby ze strony komisji edukacyjnej mogły jakieś przeszkody nastąpić.

Ja tylko jedno słowo do poparcia tej petycji dodam, t. j. że ludność powiatu Jasielskiego jest tak inteligentną i do nauk tak chętną, że koniecznością jest przyjść jej w pomoc, tembardziej, że trudno znaleźć gdzie tak liczną ludność wiejską, jak na tym małym kawałku przestrzeni. Przystępując tedy do wniosku posła Grocholskiego, popieram tę petycję i wniosek komisji petycyjnej w tem

przekonaniu, że to gimnazjum bardzo skutecznie się rozwinie dla kraju i dla oświaty wielkie przyniesie korzyści.

P. ks. Adam Sapieha: Proszę o zamknięcie dyskusji.

Ks. Marszałek: Jest wniosek o zamknięcie dyskusji, kto się z nim zgadza, zechce rękę podnieść. (Większość.) Dyskusja zamknięta. Zapisani są do głosu posłowie: Spławiński i Czajkowski. Poseł Spławiński ma głos.

P. Spławiński: Rozstrzygnięcie tej kwestji, czyli miastu Jasło udzielić subwencji, zależy przede wszystkim od tego, jakie fundusze miasto Jasło posiada, która to okoliczność nie została wyjaśniona.

Nie znamy inwentarza ani dochodów jego i chociaż ta petycja zostanie odesłana do komisji edukacyjnej, chociaż ta komisja uzna potrzebę tej subwencji, to przecież by takowej udzielić nie można było, skoroby się pokazało że miasto Jasło ma potrzebne fundusze.

Tego nieprzytoczył referent w swoim sprawozdaniu.

Gdy więc tych dat brakuje, tedy sądzę, że nie potrzeba trudzić komisji edukacyjnej i wnoszę: Wysoka Izba raczy uchwalić: nad tą petycją przejść do porządku dziennego.

Ks. Marszałek: P. Dzwonkowski ma głos.

P. Dzwonkowski: Ja nie mogę się zgodzić z szanownym posłem Grocholskim, ażeby odesłać tę petycję do komisji edukacyjnej. Komisja edukacyjna niema tu nic do czynienia. Nie idzie bowiem o zaprowadzenie gimnazjum, gdyż gimnazjum już exystuje, lecz o ulokowanie takowego. P. Spławiński utrzymywał że nie zostało wyjaśnionem, czy miasto Jasło posiada jakie dochody dostateczne do wybudowania gimnazjum swoim kosztem. Mnie się zdaje że referent o tem nam czytał i wiemy, że oprócz 6900 złr. z propinacji, miasto Jasło nie posiada żadnego innego majątku. To jest odpowiedź na zarzuty P. Spławińskiego. Gimnazjum istnieje, piąty rok tego gimnazjum już zaprowadzony, na przyszły rok będzie 6-ty zaprowadzony, a gimnazjum miejsca nie ma. Położenie miasta jest najstosowniejsze na założenie gimnazjum. Uznał to już dawniej Wysoki Rząd, chodzi tylko o lokację. Miasto nie jest w stanie zaciągnąć pożyczki, bo hipoteka jego jest bardzo mała, musiałoby więc nastąpić zwinienie tego gimnazjum.

Dlatego jeśli mamy zamiar podnieść oświatę, to sędzę, że lepiej pieniędzy użyć nie możemy, jak na dopomożenie tej gminie, która nie jest w stanie uczynić zadość temu, do czego się zobowiązała, a nie wiedziała, że miasto tak upadnie. Dawniej było ono miastem cyrkularnem, przez co miało więcej dochodów; dziś jest miastem powiatowem i nie może zadość uczynić obowiązkom. Z tych powodów popieram wniosek komisji.

P. Czajkowski: Ja miałem to samo powiedzieć, co mój poprzednik, dlatego zrzekam się głosu.

Ks. Marszałek: Gdy nikt więcej nie zapisany do głosu, p. sprawozdawca ma głos.

Sprawozdawca P. Jaworski: Powiedział P. Spławiński, że rzecz nie jest dostatecznie wyjaśniona, że niema dat dostatecznych, jakie miasto Jasło posiada fundusze i jaki jest jego majątek. W sprawozdaniu jednak przytoczone są owe data i czy miasto posiada fundusze, lub czy mu takowych brakuje, albowiem powiedziano, że miasto Jasło oprócz niespełna 7000 złr. z propinacji żadnych innych dochodów nieposiada, i że znaczną część pieniędzy utopiło w budowie koszar wojskowych, które dzisiaj pustką stoją i do zupełnego się chylą zniszczenia. Te więc 7000 złr. przy innych wydatkach miejskich nawet przy subwencji rządowej nie mogą wystarczyć na utrzymanie gimnazjum, opłacenie nauczycieli, a o wybudowaniu domu niema już mowy. Powiedział P. Grocholski, ażeby odesłać tę kwestyę do komisji edukacyjnej, mnie mam jednak że nie jest to kwestya dydaktyczna, lecz czysto ekonomiczna. Gimnazjum już istnieje, przez rząd potwierdzone, chodzi tylko o subwencyę. Komisya więc edukacyjna nie ma nic do rozstrzygnięcia. Jako mieszkaniec tamtejszy i członek Rady powiatowej Jasielskiej znam te stosunki i sprawa ta za mego urzędowania była już w toku. Mogę więc upewnić, że miasto Jasło zasługuje pod każdym względem na tę subwencyę.

Miasto Jasło, niegdyś siedziba władz obwodowych, dziś pozbawione tego znaczenia, zeszło na proste miasto powiatowe. Władz finansowych ani wojska niema, a mimo szczupłych dochodów, miasto kierując się zasadą popierania oświaty stara się o utrzymanie gimnazjum; powinniśmy więc uczciwie jego chęci poprzeć, i do jego żądania dość skromnego — gdyż żąda po 5000 złr. w dwóch ratach — przychylić się.

P. Jasiński Aleks.: Proszę o głos do faktycznego objaśnienia.

Ks. Marszałek: P. Jasiński ma głos.

P. Jasiński: Ja pozwolę sobie zapytać sprawozdawcę o jedną rzecz: Sprawozdawca nadmienienia że miasto wybudowało koszary, stojące dziś pustką; czy nie mogłoby w tych koszarach być umieszczone gimnazjum?

Ks. Marszałek: Sprawozdawca ma głos.

Sprawozdawca P. Jaworski: Tego uczynić nie można ponieważ wiatr przez wszystkie ściany wieje, i już ze względów sanitarnych nie można narażać młodzieży na wymrożenie.

Ks. Marszałek: Przystąpimy do głosowania.

Jest trzy wnioski:

Wniosek P. Spławińskiego, przejścia do porządku dziennego, P. Grocholskiego ażeby odesłać tę petycyę do komisji edukacyjnej, i wniosek komisji żeby udzielić subwencyę.

Kto jest za wnioskiem P. Spławińskiego, ażeby nad tą petycyą przejść do porządku dziennego, zechce wstać. (Nikt nie wstaje) Wniosek upadł.

Kto jest za wnioskiem P. Grocholskiego, ażeby tę petycyę odesłać do komisji edukacyjnej zechce wstać. (Większość powstaje) Wniosek przyjęty,

Sprawozdawca p. Jaworski: Gminy powiatu Stanisławowskiego: Kołodziejów, Sobotów i Dorohów na ręce p. Kozanowicza, proszą o wyłączenie ich z powiatu Stanisławowskiego a przydzielenie do powiatu w Kałuszu. Jako powody podają za nadto wielkie oddalenie od Stanisławowa, albowiem są oddalone 5 do 6 mil. podczas, gdy od Kałusza oddalone są 2 do 3 mil, następnie, że od Stanisławowa oddzielone są rzekami Bystrzycą i Łomnicą, które często wylewają i tamują przejazd. Komisya zbadała te powody, uznała je jako sztuczne i dla tego wnosi, (czyta):

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu petycyę gmin i obszarów dworskich, Kołodziejów, Sobotów i Dorohów względem odłączenia ich od Starostwa w Stanisławowie i wcielenia do Starostwa w Kałuszu, na podstawie orzeczeń, dotyczących Rad powiatowych do załatwienia.

Ks. Marszałek: Rozprawa otwarta. Nikt głosu nie żąda? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystąpimy do głosowania.

Kto za przyjęciem tego wniosku, zechce rękę podnieść. (Większość.) Wniosek przyjęty.

Sprawozdawca Jaworski: Woźni Wydziału krajowego, na ręce p. Podleńskiego, proszą o podwyższenie ich płac. Jako powód podają, iż kiedy systemizowano im pensye, były czasy tańsze, dziś zaś ze swej płacy 25 złr. miesięcznie, co uczyni 80 ct. dziennie, wyżyć nie mogą. Komisya wnosi: „Petycę tę odsyła się Wydziałowi krajowemu do uwzględnienia“.

P. Spławiński: Proszę o głos.

Ks. Marszałek: P. Spławiński ma głos.

P. Spławiński: Ponieważ Wydział krajowy nie może samowolnie podwyższać płac, lecz jest w tym względzie związany budżetem, dla tego sądzę, że odpowiedniej będzie odesłać tę petycję do komisji budżetowej, aby ta mogła do budżetu to włączyć. Stawiam więc wniosek, aby petycję tę odesłać do komisji budżetowej.

P. Skwarczyński: Proszę o głos.

Ks. Marszałek: P. Skwarczyński ma głos.

P. Skwarczyński: Chciałem właśnie wyjaśnić, że Wydział krajowy jest związany budżetem, że zatem podwyższać płac woźnym nie może. Popieram więc poprawkę p. Spławińskiego.

P. Grocholski: Proszę o głos.

Ks. Marszałek: P. Grocholski ma głos.

P. Grocholski: Ja przeciwnego jestem zdania i sądzę, że wszelka karność ustać by musiała, gdyby urzędnikom Wydziału krajowego wolno było podawać wprost do Sejmu prośby o podwyższenie płac. Dla tego wnoszę: „aby petycję tę odesłać Wydziałowi krajowemu do urzędowania“.

P. Spławiński: Ja przyłączając się do wniosku p. Grocholskiego cofam swój.

Sprawozdawca p. Jaworski: Ja także imieniem komisji przystępuję do poprawki p. Grocholskiego.

Ks. Marszałek: Kto jest za wnioskiem, aby petycję tę odesłano Wydziałowi krajowemu do urzędowania zechce wstać. (Większość.) Wniosek jest przyjęty.

Sprawozdawca p. Jaworski: Następuje petycja p. Józefa Zarańskiego, autora około 20 prac

podjętych w kierunku wychowania publicznego. Żąda on, aby Wydział krajowy zakupił od niego te prace za 1.000 złr. Udawał on się w roku 1869 do Wydziału krajowego, lecz Wydział kr. uchwałą z 22 czerwca 1870 r. odesłał go do sejmu. W r. 1870 wniósł do sejmu prośbę, lecz takowa dla krótkiego trwania sesji sejmowej nie przysłała pod obrady.

W r. 1871 wniósł powtórnie petycję tej samej treści. Petycja ta została odesłana do komisji edukacyjnej, która odesłała ją do Wydziału krajowego z dodatkiem „do możliwego uwzględnienia.“ Wydział krajowy zasięgnął zdania rady szkolnej na podstawie orzeczenia rady szkolnej wydał orzeczenie tej treści, iż nie może się przychylić do życzenia petenta. Komisya przeto wnosi: „Sejm przechodzi nad tą petycją do porządku dziennego.“

P. Majer: Proszę o głos.

Ks. Marszałek: P. Majer ma głos.

P. Majer: Rzecz ta jest mi dobrze znana. Przeszłego roku rzeczywiście sprawa ta została odesłana do komisji edukacyjnej, jednakże ta przy nawale zajęć, a bliskiem zakończeniu sejmu, nie mogła wchodzić w bliższe zbadanie funduszu tem samem możliwości uczynienia zadosyć petycji, porzuciła więc na wskazaniu tych prac p. Zarańskiego, któreby na uwzględnienie zasługiwały, uczyniła wniosek, ażeby W. Sejm polecił je Wydziałowi krajowemu do możliwego uwzględnienia. Wydział krajowy zasięgnął opinii rady szkolnej. Nie będę wchodził w krytykę tego kroku; zapewne postąpił tu Wydział wedle najlepszego swego przekonania. Nie wiem też, które z tych prac radzie przedłożone zostały, to jednak pewna, że niektóre zasługiwały na uwzględnienie. Jeżeli kto na jakąś pomoc sobie zasłużył, to niezawodnie autor tych prac, p. Zarański, który mimo innego powołania z uznania godną gorliwością oddaje się zawodowi dydaktycznemu i poruszył już wiele kwestyj, które później za jego inicjatywą obrobione, stały się własnością publiczną. Wszakże fundusze jego nie pozwalały, aby sam mógł opędzić wydatki z ogłoszeniem prac tych połączone. Aby mu dawać jaki zasilek na wydawanie nowych nie było to przedmiotem narady; wniosek jej, a następnie uchwała sejmu zmierzały do tego, ażeby Wydział krajowy niektóre jego prace już ogłoszone, nabył z zostawionego do jego dyspozycji funduszu a tem samem umożliwił autorowi wydawnictwo innych. Dlatego to wniosła wówczas odesłanie do Wydziału krajowego w tym sposobie, iż sejm od

stępuje mu petycję p. Zarańskiego do możliwego uwzględnienia. Dziś komisya edukacyjna nic w tej sprawie powiedzieć nie może, gdyż nie odnoszono się do niej, jednak ja mojem imieniem pozwolę sobie podnieść tu jej zeszłoroczny wniosek, a to tem bardziej, że wyjaśnienie, które uczyniłem, posłużyć może Wydziałowi krajowemu do innego niż w roku zeszłym pojmowania uchwały wys. Sejmu. Wnoszę zatem, aby petycję tę odstąpiono Wydziałowi kr. do możliwego uwzględnienia.

Ks. Marszałek: Nikt więcej głosu nie żąda? (Nikt.) Więc rozprawa zamknięta. Sprawozdawca ma głos.

Sprawozdawca p. Jaworski: Poprzedni mówca żąda tego co się stało roku zeszłego. Zdaje mi się, że to skutku żadnego nie odniesie, lecz pójdzie tą samą drogą, co w roku zeszłym i rezultat będzie także ten sam. Dlatego obstawiam przy wniosku komisji.

Ks. Marszałek: Kto jest za przejściem do porządku dziennego zechce wstać. (Większość.) Wniosek przyjęty.

Sprawozdawca p. Dzwonkowski (czyta):

Julia Gromnicka, wdowa od lat siedmiu, po nauczycielu głównej szkoły w Złoczowie, podała petycję do wys. Sejmu o udzielenie jednorazowego wsparcia z funduszków krajowych, motywując takową 17 załącznikami, że jest już starą osobą, słabowitą, kaleką i ubogą, potrzebuje zatem do obsługi jedną osobę utrzymywać a z pensji swojej miesięcznych 10 złr. przy terażniejszej drożyznie wyżywić się sama nie jest w stanie.

Powody ku udzieleniu żądanego wsparcia są nader słuszne i jako humanitarne dałyby się usprawiedliwić — gdy jednakże z funduszu krajowego przy terażniejszych ogólnych i cały kraj obchodzących sprawach podobne zapomogi udzielać trudno, a zwłaszcza gdy pomieniona wdowa pobiera z kasy głównej w Złoczowie roczną i dożywotnią pensję w kwocie 122 złr. 50 ct., z której chociaż szczupło, lecz zawsze utrzymać się jest w stanie, taż komisya petycyjna nie może do petycji tej przychylić się i wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić: nad petycją Julii Gromnickiej, wdowy po nauczycielu głównej szkoły w Złoczowie przechodzi się do porządku dziennego.

Ks. Marszałek: Rozprawa otwarta. Nikt głosu nie żąda? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda rozprawa zamknięta, przystąpimy do głosowania. Kto jest za przyjęciem tego wniosku zechce rękę podnieść. (Większość.) Wniosek przyjęty.

Sekretarz p. Wereszczyński (czyta):

W n i o s e k.

Zważywszy, że lasy w kraju naszym coraz więcej bywają niszczone,

zważywszy, że przez to góry zostają огоłocone a wydmy piaskowe odkryte,

zważywszy nareszcie, że z powodów tych stosunki klimatyczne znacznym ulegają zmianom i to na widoczną niekorzyść produkcji krajowej

Wysoki Sejm raczy uchwalić: Ponieważ to jest przedmiotem kultury kraju

1) wzywa się c. k. Rząd, by ściśle przestrzegał ustawę lasową, zarazem jednak

2) aby zarządził rewizyą jej przepisów i zechciał przedłożyć sejmowi projekt do nowej ustawy lasowej, któraby stosunkom krajowym więcej odpowiadała.

Weissman, Tetmajer, Baum, Hoppen, J. Szujski, Wesołowski, Józef Jasiński, E. Wolański, Koziebrodzki, Ławrowski, Paszkowski, L. Skrzyński. B. Kowalski, Agopsowicz, Zyblikiewicz, Hoszard, Ziemiałkowski, Słonecki, Splawiński.

P. Weissmann: Proszę o głos.

Ks. Marszałek: P. Weissman ma głos.

P. Weissmann: Wnoszę aby wniosek ten bez drukowania odesłano do komisji administracyjnej.

Ks. Marszałek: Kto się zgadza z tym wnioskiem, zechce rękę podnieść. (Większość.) Będzie więc odesłanym bez drukowania do komisji administracyjnej. Przyszłe posiedzenie będzie w piątek o godzinie 11. rano. Porządek dzienny będzie następujący:

1. Pierwsze czytanie przedłożenia rządowego o zamknięciu rachunków fund. indemnizacyjnego za rok 1871.

2. Pierwsze czytanie przedłożenia rządowego o preliminarzu funduszn indemnizacyjnego na r. 1873.	szkoły ludowe wedle projektu krajowej Rady szkolnej z r. 1871.
3. Pierwsze czytanie przedłożenia Wydziału krajowego o zmianie statutu kr. miasta Lwowa.	6. Sprawozdanie komisji petycyjnej.
4. Wybór komisji hipotecznej.	Posiedzenie zamknięte.
5. Pierwsze czytanie wniosku p. Czerkawskiego względem uchwalenia ustawy urządzającej	Koniec posiedzenia o godzinie 1. minut 15. popołudniu.

